

Tallinna Teataja

Teatmetus ja talitus:
Tallinn, Suurturg nr. 16.
Kirjake adresse:
„Tall. Teataja“, Tallinn.
Ärnetraat:
Teatmetaja — 285.
Teatmetus ja talitus — 281.
Teatmetaja telefon: N. 12—1.
Ärjufoti telefon: tella 8—1.

Sellimiste hinnad:
Postiga:
1 kuu peale .. 75 marka
2 „ „ .. 150 „
3 „ „ .. 225 „
Ise talitusest ära viies:
1 kuu peale .. 68 marka
2 „ „ .. 136 „
3 „ „ .. 204 „
Majamööble tuus 100 mtl.
Ärjufoti muutmise 10 mtl.

Kuulutuste hinnad:
Kuulutuse kullil 3 mtl. m/m
Esimisel 5 „ „
Eilem. kulligedel 6 „ „
Kohalolekul. kuulutusel 75%
odavamad.
Kõik kuulutused peavad olema täielikult ja selgelt kirjutatud, et oleks võimalik neid kiiresti ja ilma hädita avaldada.

Üksik nummer 3 marka.

Nr. 86.

Reedel, 19. aprillil 1922. aastal.

Jumub igal äripäeval õhtul.

XIII aastakäik.

Huvitav hr. suitsetajatele!

A.-S. „Cafeme“ teatab hr. suitsetajatele, et tema poolt väljalastud on paberosid

„Fru-Fru“

10 tk. — 15 mtl.

millede peale omal ajal suur nõudmine oli.

— Iga paberosi „Fru-Fru“ on varustatud hügieenilise vatiga „Sana“ millega on fättesaadud isearaline pehme maitse. —

Raudtee kutvine soiduplaan.
Ärnetus sadamas kraanaga.
Kunstnikkude kongress algab täna.
Raudtee kontverentsi ühiskond algab 24. aprillil.
Kariistamise kord töökaitse seaduste rikkumise puhul kavatsetakse muuta.
Wene-Saksa leping Genuas.
Hiinamaal kardetakse koduõda.
Siri koduõda ägedamaks muutunud.
Liiklased nõuavad Genuas venelastelt otsekohe vastust,
ahwardades Wenemaad kontverentsilt kõrvaldada.

Uuestiavalatud riidelauplusest

— ostate Teie —
omale laubad kõige odavamalt. Igapäev
uute hooajalaupade juuretoetel. Vali juur!

„Estonia“ teatrimajas nr. 10.

Päewauudised.

Raudtee kontverentsi ühiskond algab 24. aprillil.

24. aprillil astub ühiskond Cesti, Läti, Reedu, Poola ja Saigamaa osavõttel raudtee kontverentsi kogu, selle ülesandeks on teenistuse korra, ühise tariifi jne. väljatöötamine nimetatud riikide raudteede otseühenduse asjus. Kontverentsi peid küll juba 19. aprillil kogu astuma, kuid lihtsasti aga jaksuste poolt mitmesugustel põhjustel 24. apr. peale edasi.

Meie raudteevalituse esitajana võtavad kontverentsi osa raudteelise abi Kemmi ja valitsusega otseühenduse inspektor ins. Selja, kes täna õhtul Tallinnast välja sõidab.

Arvutus kunstnikkude kongressi kokkufutsumisega.

E. t. kunstnikkude teikühingu poolt valmistatud sellekohane kutseleht ühes päevakorraga oli kõigile Tallinna ajalehetele 18. aprillil avaldamiseks määratud, kuid kirjandja arvanud paremaks, teada peale pühi, alles täna hommikul ära viia. Kongressi kava pääsis üksi „Tallinna Teatajasse“, kuhu üks kokkufutsumise ja isiklikult minud. Kirjalikud kutsed lähteti ainult 19. kunstnikkude.

Siiski täna õhtul L. 6 loodetavasti läheb korda joonistamise õpetajate päeva ära pidada.

Nende riidade kirjapanemise ajal selgus, et kokkufutsumis kunstnikkude arv ulatub üle 1/2, mis võimaldab ka kirjut. kunstnikkude kongressi pidamise.

Matemaatika õpetajate kolmas kongress.

Kongressi avas eila kell 11. korraldada komitee liige hra Brüller lihtsasti termitusõnaga. Esimesel kongressil lähteti peajalitselt matemaatika õpetamist, teisel, mis mõeldud aastal lihavõtte pühade ajal Tartus ära peeti, töötati välja matemaatika õpetamise ja õppimise.

Käesoleval kongressil on piibendatud peajalitselt matemaatika õpetamise praktilisele-metoodilisele läbiviimisele. Peale selle avaldas hra Brüller kahetust, et Saigamaa õpeabindud pole laevaga veel juba jõudnud ja sellepärast jääb nende näitus ära.

Sellele järgneb juhatusse valimine. Valitakse ühel häälel juhatusse hrad: Kumpel, Koif ja Hansen. protokoll kirjutatakse hra Kiffson. Enne päevakorra juure ülemine-mist termitab kongressi haridusminister hra Bauer, kes heameelega rõhutab väga elavat olemist kongressist, sest osavõtjaid on üle 200 kogu tulnud. Peale hra Baueri termitavad kongressi veel mitmed teised.

Peale termitusõnede ajutase päevakorra punktide arutusele. Referandid prof. G. Kägo ja direktor Treffner pole veel kohale jõudnud. Ohtustati päevakorda esimesena võtta doti. J. Kiiweti referaat. „Matemaatika jumbollik“ ja dir. P. Blossfeldti ref. „Jumbolli mõiste“.

Täna kestab kongressi edasi.

Ärnetus sadamas.

Wendurite väljalaadimisel vajus ujuv kraana põhja.

Eila k. 1/4 paiku päeval, kui auriku „Xynemonthi“ pealt Wenemaad karvis määratud wendurite välja laaditi, katkes üks küljetrossidest. Suure raske (kuni 75 tonni) tõstmise juures sai kraana nii tugeva nõjatuse, et ta külje peale majudes wett mõttis ja lihtsasti ajaga põhja vajus. Wendurit, mida parajasti tõsteti, suruti ilma wigastusteta laewa peale tagasi juhtida. Arana peal töötavast meeskonnast ja töölisest pääsesid kõik eluga, peale masinisti M. Rebofe, kes kraana masinaruumis wiibis ja hukka sai.

Täna algasid kraana ülestõstmise tööd, mille juures töötab jäämurdja „Siri Wilms“ ühes traktoritega. Mõnes lastakse pumpade abil mee juga kraana alla, et selle läbi võimalust survestada trosside alla panna. Kui kraana lihtsasti tõsteti et tule ja kraana juures pöörasid ei ole,

lööb loot, et kraanat paari päeva jooksul üles tõsta lihtsasti, mille järele wendurite väljalaadimine jatkuda võiks.

Kariistamise korda töökaitse seaduste rikkumise puhul kavatsetakse muuta.

W. valitsus on Riigikogu seaduse eelnõu esitanud, mille järele kariistuse määramine töökaitse seaduse rikkumise puhul sellekohaste järelevalve organide peale jääb. Uue seaduse järele saaks asi järgmise käigu: Kui töökaitse seaduse teatud paragrahvide rikkumine ilmubis tulnud, teeb jaoskonna töökaitse komisjar seaduses ettenähtud korras protokoll ja esitab selle wanemale töökaitse komisjarile ühes oma arvamiseega pealepandava trahwiumma suuruse üle. Wanem töökaitse komisjar määrab süüdlasele kariistuse ja teatab temale sellest.

Kui süüdlane 14 päeva jooksul ei ole trahwi renteise aramaksunud, ega selle üle kviitungi ettepannud, antakse asi kariistuse määramiseks rahukohtumise kätte.

Seaduse eelnõu lisamaksu võtmise kohta Petserimaal.

on W. valitsus otsustanud Riigikogu esitada. Selle järele saab Petseri maakonnavalitsus õiguse 1922. a. puudujääkide katmiseks lisamaksu võtta kuni 60 marga suuruses iga tarbe- ja metsamaa tiinu pealt. Maksu kavatsetakse võtta lisaks 31. detsembri 1920. a. seaduses ettenähtud maamaksule. Seadus hakkab maksma väljakulutamise päevast.

Maaalade töörandamine suurkülvitöö poligoni asutamiseks.

Sellekohase seaduse eelnõu järele, mis W. valitsuse poolt Riigikogu esitatud, töörandamiseks poligoni asutamiseks harju maakonnas Jõealtnne wallas järgmised maaalad: 1) Jõealtnne külas 63 tiinu, 2) Reeme külas 27,12 tiinu, 3) Jõe pühapi-wabrikus 11,32 tiinu, 4) Kõrre külas 11,94 tiinu, 5) Jõe külas 197,77 tiinu, 6) Jõe külas 28,92 tiinu. Kohaliku walla: Kõrre küla.

las 38,28 tiinu ja Kõrre küla 206,76 tiinu.

Wõrandatud maa-alade eest maksetakse taju sellekohastes seadustes ettenähtud määralt ehk antakse tajuks kofuseppe järele riigimaad vastawas suuruses ja heauses.

Edjaministeeriumil on õigus nimetatud maid kohe peale nimekirja kofuseadumise, oma waldamiseks võtta.

Cesti kaubaproovide näitus

Sifuti pöörasid Cesti põllumajanduslike näituse korraldajad palwega kaubandus-tööstusministeeriumi poole lubada neile toime panna põllumajanduslike näituse ajal ka Cesti kaubaproovide näitust ehk kaubalaata (mesjetalust). Kaubandus- tööstusministeeriumis on asi jaatavalt otustatud, sooviavaldufega, et näituse korraldajad jelles kinnuses käsikäes bürokomiteega ja kaupmeesteltidega töötaksid.

Kaubaproovide näitust oleks küll kohajem tööstuse näituse ajal korraldada, kuid nii lihtsasti ajaga ei jõua seda korraldada.

Küttetüsimuse lahendamise.

Vähemal päeval astub kofu ministrite-waheline eraforraline küttekommisjon, et lahendada praegust terawat kütteinete kriisi. Praegu kogub kaubandus-tööstusministeerium andmeid kütteinete tarvituse üle. Esimeses järjekorras ettepoletelt, raudteelt ning suurematelt linnadelt. Kütteinete puudustest kavatsetakse ille laada suuremifilifema turba ja põlemifitv kahtumise teel, ühikutes tööstusettevõtetes.

Linade väljaveo tollist.

Seni mõeti linade väljaveo tolli kindlasti määratud lina alusbindade põhjal, 5 % linade hinnast, mis sai Inglise naesterlingite peale hinnatud. Et see kalkulasioon väga kava aega mõttis ning tihtis oli, mõeldakse nüüd, 10. apr. peale, linade tolli teismiste jortide (H ja HD) puudade pealt, 100 mtl. puudast.

Siseturule- ja linna korterimajadest.

Riigikogu jättis käesoleva aasta riigi eelarve arutamise puhul meie siseturule- maa, mis eestis 1920. a. jeaduse põhjal tõrjendatud ja, terava arvustuse alla. Üks rahvajaadikutele ütles: „Kui teateks üles ainsaks programmi punktiks: siseturule- kumafu kaotamine, siis oleks meil eestis praegu ainult üks ühine erakond olemas, sest kõik parteid on ajunud siseturulekumafu juhtes eitavale seisukohale.“ Meil kaevata- takse liig suure maffufoorma rühmide, üht- lusest puuduse, maffu määramisel tarvi- tatava omavoli üle jne. Ja täielise digu- tega, sest maffs on koormav, progressioon liig järst, kaugeleminev (ligi 60%!) ja kaebustel maffumafistuste peale pole lõpu. Mlegi rahaminister tunnistab, et selle siseturulekumafu jeaduse uuesti läbiwaata- mine on tarvilik. Siid jee läbiwaatamine peaks mõimalikult pea sündima. Tulu, mis 1921. aasta siseturulekumafust saadud, on fougelt vähem, kui jeda arvata mõidi. Mis ime jee siis on! Kui 1920. a. jeaduse loo- jad oleks lähemalt tuttavad olnud rahaas- jandusega ja jelle ajalooaga, siis nad oleks vitanud teadma, et maffumäära liiga kõr- gele tõstmine kunagi häid tagajärgi annud pole, vaid ainult vastupidiseid, mis was- tuseisu maffu vastu juurendavad, maffu maffumata jätmisele kihutavad, ning wiha ja meelepaha rahma seas esile kutsuvad.

Rahaminister tahab peaaegalt 3 auenduspunkti 1920. a. jeadusele ajatada: 1) maffust waba efsistentminimumi tõrge- dada, 2) maffumäära ja progressiooni wä- hendada ja 3) n. n. afme-tariifi (Staffel- tarifi) jeadusele ajatada.

Nende siseturulekumafu jeaduste paranda- wate punktidega mõib ainult ndus olla; kuid oleks soovitav kui jaks mõtled jeadusele ülesse w e e l i k s punkti, mille järgi tuleks wabet teha maffu maffmije juures n. n. kinnitatud siseturuleku ja kinnita- mata siseturuleku wahel. Meie peatame pi- femalt 3-nda punkti ja nimet. 4-nda punkti juures.

Mis on afmetariif (Staffeltariif)? See on üks tee liiga kõrge siseturulekumafu pro- gressiooni wähenamisteks. Afmetariif on fefu, kui progressioon liiga wäike on, nagu jee — oli ennefoajaegetes siseturulekumafu jeadustes. Saffa siseturulekumafu jeadused (Preisimaal, Sakfimaal, Würtembergis, Baieris ja Sassa linnades) algasid — $\frac{1}{10}\%$, $\frac{1}{5}\%$, $\frac{1}{2}\%$, 1% , $\frac{1}{2}\%$ -lise maffumääraga ning lõppesid — 4% , 5% , 6% , 8% -lise maffimaal määraga. Mii siis lõppes seal

maffu progressioon wõrdlemiji madalal siseturuleku afmel ja relatiivjelt madala maffumääraga.

Kui aga progressioon nii kaugele lähed kui eestis, siis on afmetariif wäga otstarbe- kohane.

Afmetariif jefjab jelles, et maffuafme siseturulek afmetetesse jagatakse ja iga üffiku ajime jooks isefarane maffuhult kindlaks määratakse. Maffaja maffuhulga faame siis kätte, kui arwame kofku maffumäära, mis iga üffiku afme peale langeb.

Selleks mõni näide: Oletame, et sisetu- lekumafu maffstafse ilma afmetariifita; siis peaks 50.000 mrf. siseturuleku faaja 2% maffumäära juures maffma — 1000 mrf., 70.000 mrf. siseturuleku faaja 3% maffumää- ra juures — 2.100 mrf., 150.000 mrf. sisetu- leku faaja 6% maffumäära juures — 9000 marta.

Lugu on aga teine kui maffumäär mää- ratakse kindlaks afmetariifiga.

Sel juhul peaks maffumafsa 150.000- margalise siseturuleku juures maffma, näit.: eimeste 50.000 marga pealt — 2%, nii siis 1000 marta, järgmiste 25.000 marga pealt — 3%, ehk 750 mrf., järgmiste 25.000 pealt 5%, ehk 1250 mrf. ja wiimaste 25.000 pealt — 6% ehk 1500 mrf. Sel juhul on maffu kogufumma 6400 mrf. — 9000 marga aja- mel. See on juba määrgatav fergendus.

Afmetariif lejab wiimafel ajal iffa enam ja enam kormitamist.

Gelpool tähendajime juba wabet kinni- tatud ja kinnitamata siseturule- ku wahel, maffu määramisel. Kinnitatud siseturuleku all mõistetakse niifugust fise- tuletut, mida jaadakse liifumata ehk liifu- waf warandusest (nagu: maa, maja, raha- kapitaal, mitmesugused ettendõtted jne.), kinni- tamata siseturuleku all mõistetakse fise- tuletut, mis jaadakse ifilife tõdga (siseturulek riigi- wõi omawafistuse teenistusest ehk n. n. wabafst elufutest, nagu: arstid, kirjanifud, õpetajad j. t.)

Mitte ainult jellepärast ei pea jeda wabet tegema, et kinnitatud siseturulek on pikema fefmusega, ning isefandst uuenub, jett selle amant on palju wäffemal määral kohus- tatud oia oma siseturulekust andma wanade ja imwalitide hoolekande ning lestehe ja laste pensioonide jooks, waid ka jellepärast et ainult lõppafgast elufiemal ifitul ei ole pea fugarit mõimalust oma maffu foormat teiste peale wceetada.

Kinnitatud siseturulekuga ifil, nagu — kaupmees, wabrikumant, majaperemees,

wõib jeda fummat, mida ta maffuma ära maffab, miffidawate ainetes ehk iifiritawa korteri hinna tõrjenduse läbi tagasi saada. Kuna aga kinnitamata siseturulekuga ifitul, nagu — amehitkul, õpetajal, kirjanikul — jeda mõimalust pole. Tema maffab maffu omast tagufst. Lõpuks, ei saa — isefarants ametrif — oma siseturulekut warijata, tema maffuleht wastab tõele, kuna aga kõigis maades, kus siseturulekumafs fiasse on fefatud, õpetab kogemus, et tegelikult kõigi kontrolee- cimife määruate peale waatamata, jääb fiisti hinbamata ligi 50—60% wabrikuma- niffude, kaupmeeste, põllumeeste ja ofalt ka majajomantiffude ideltelt siseturulekust.

Sakfamaa ofariifides, fai enne jeda kin- nitatud siseturulek jeeidbi tõrjema maffu alla pandub, et siseturulekumafule fai warandus- maffs lifamafsuma juure pandub.

On ka meel teifi wiife olemas, kuidas kinnitamata siseturulekuid kergema maffu- foorma alla panna. Kinnitamata siseturule- kufst mõib ühe wäffie oia ($\frac{1}{10}$, $\frac{1}{5}$) maffu alla panna, nagu jee Prantfumaal ongi. See wastaks küll maffu lihtluse ja digluse põhi- mõttele. (Pagu meie hilifuti ajalehtedest lug- efime, toetab ka Riigikogu rahaasjandus- kommissioni efimees Stiff kinnitatud ja kin- nitamata siseturuleku lahutamist, maffu mää- ramisel.)

Wõtame nüüd waatluse alla linna kor- terimafu (oletame, et linnawafistufjel pole digust tõrjendada — omalt poolt — korteri- ja siseturulekumafu, jett jee oleks siis fah- forbene maffu tõrjendus. Kortermaks on ju siseturulekumafu afefaine — jurogaat.)

Linna korterimafs peaks wähendub faa- ma; ta on ju fefmufi progressiime maffs, kus maffufumma fefwab ifhes iifirhinna fuurn- jega ja jõuab lõpuks 20%-ni.

1921. a. iifirifeadus annab majajomant- fudele digufe ennesfoajaeget (1914. a.) iifiri 40—50 ffordjeks tõsta, mis läbi paljude 2, 3, 4 koaliste korterite eest wäga tõrget iifiri maffsta tuleb. Res elas waremalt 3000 — 3600 mrf. iifiriga aastaks, peab nüüd juure iifirifeaduse põhjal, häffi 5—10 fforda iifiri rohkem maffma ja peale jelle meel 20% iifirift korteri maffuma kinnitawafistufjele.

Iifiri tõrjendus aitab faaja korterimafu juurenemisele. Mida peawab tegema nüüd õnnatud iifirifil, jeda fahelt poolt nõdrif- tafje. Ifhes ehk fahes fims peawad nad ifel ehk fahel ffordal ffordandeid korterimafuna maffma. Kui mina oma korteri eest 1921. a. maffin 3000 mrf. aastaks iifiri, wõeti minult korterimafu 180—200 mrf., nüüd aga tõr- jenduse majajomant korteri iifiri peaaegu kolmefordjeks. Tähendab, mina maffan

oma korteri eest 9000 mrf. aastaks iifiri, kuid korterimafu linnawafistufjele pean mina 1800 mrf. 1. juunifs 1923. a. maffma. Mii siis pean maffma ifhe juure riifilife siseturule- ku maffu maffu ja meel linna korterimafu. Nende wäidetele mõifs wastu tuua, et: — mõtte fõhe odawad korterid. Siid fa jee on praegufel ajal läbi wiimata, jett et mõimata on praegufe korteri puudufe juures nii ker- gesti mifi korterid jaada. Samuti nduamad teatud elufutid ifhe tea rohkem, kui jeda on tarwis perefonna elamifurumideks. Siidas wafab, näit., profesfor tõdtoata läbi faama, kui ta tõesti niingifugust teaduslift 1888 teeb. Profesfor tõdtoata, arst ehk adwofaat maff- umõttefoata on fefama, mis kaupmees ifnuõ- irita, wõib wabrikuf omanif ilma wabrikuta.

Kui linn fa korterimafu iflemmäära 20% pealt 10% peale alandaks, siis kannatab fa jelle all wähe, jett jee wähe, mis maffumää- ra alandamisel teffib, faab fefatud iifirifelt tõrjenenud korterimafu siseturulekust, iifiri- hinna tõrjendamije tagajärjel. C. B.

Raudteel.

Wähene reffiate arw pühade a al raudteel.

Pagu meie teatatatje, on pühade ajal fitharopafijel raudteel, wõrreldes eelmiste pühadega, reffijaid haruldajelt wähe olnud. Muidugi oli reffijaid rohkem, kui harilikufdel päwadel, kuid, et pühadeks fa fitharongid lifuma olid pandud, siis jõitfid rongid pool ühfjast Tallinnast wälja. Sarnast nähtust ei mäleta raudteelafel näinud olemat.

Ka Balti raudtee jaamas ei olnud pühade ajal farnast juurt rahwa tungi määrgata, na- gu jee pühade ajal harilikult on.

Wefi raudteed rikkunud.

16. ja 17. aprilli foorjabe ifmade tõttu hakkas lumi ruttu sulama, mille tagajärjel wesi jõgedes tuntawalt tõusis. Mlegi argu- deffe teffifid wäffefed jões ja madalamatele kohtadele järpefeseid. Elwa ja Rõõ raudtee- jaamade wahel 445 kilomeetri peal hakkas 17. aprillil umbes kell 46 p. l. meil 6—7 fülla laufelt fuure hooga ifle raudteeliini jooksma, et ahwardas jeda ära wiia. Kar- tufst faadeti rutufifelt abirong fõhale, fellel fforda läfs meele tõffefid teha ja jeda fforda- wide ffordu ffordale juhtida. Tee oli umbes 5 fülla pikkufelt täiesti rifutud. Senifuga kui tee fforda jett, jät rong nr. 1, mis Tal- linnast kell 4 p. l. Mii poole jõitfis, Tartufst wäljafoitufijega poolteist tundi hiljemaks. Siimeftega õnnetu ei olnud.

Lutifer.

Jean de la Gire'i romaan.

Wärin käis Sainclairi hingest läbi, kui ta kufis, et märgufõna, jee ainnel märgu- fõna, mida kunagi enam märgufõnaks ei an- ta, fefjab fõos selle naije fahelt eefnimest, jeda tema armastas ja kelle eest ta mõne minuti pärast oma elu kaalu peale paneb.

Ta miffas nüüd Lutiferi abastufega. — Do, kui ta nüüd tuleks! kui ta nüüd tuleks!... Minu tahetjõud kipub mõitluse tema ifleloomuliku fefatõimuga...

Et rahustada, jundis ta end jefundide rütmis lugema:

— Ifs, faks fõlm, neli, wiis, fuus, jett- fe...

82 juures ta peatas.

Üks awanes.

Ta awanes, ifma et niingifugust jammu- de afumist kufida oleks olnud.

Üks awanes ja pandi inestif kinni aeglase liigutufega.

Sisse astus mees ja jät ruumi kefele fefima. Ta waatles lõhutud woodit, mille peal lamas kinnifefutult rimastanud haupt- mann. Samaja ifle kumardasid faks ifilut, fellest ifs oli Wolff 43, kuna teine ainult Nagh 44 mundrit kandis.

Sainclair ja Pilou nägid fise- tufijaf ai- nult fefjast. Ta oli palja peaga. Temal olid punafed fassis juuffied, mis pea lael pi- femad ja loffis olid, fufka tagant ja fõrwade fõhalt aga lihfitefeks idigatud. Tema juuf- jed läififid päifele faks, mis läbi afna pool- pöiffi fisse tungis. Raas walguife joks tant- fiffid arwutud tolmufifubemed.

Sisseastuja oli tõhetu ja pikk. Seljas oli temal hästifommelbud ifmofing, walgeft ifidift manfhetidde ja fraagga. Srae oli ka- lufe peale pööratud.

Sainclair tegi need tähelepõnetud fef ajal, kui Wolff, poolalbi ufle peale pööras, ifhes fufku kinni jääwa häälega:

— Armuline herra, hauptmann on hil-

lumeefeks läinud. Pärast hullumeeflufe hoo- ar langes ta mineftusse, siis mõifime jeda kinni jiduba, ja alles pärast kinnifidumist mõifin armulift herrat kufhuda...

Bunane mees astus sõnalaufumata woo- di juure, iflitas Wolff fõrwale, kummardas et hauptmanni nagu maadelba...

Sel filmapilgul Corjat, Sainclair ja Pi- lou, koguni Wolff ife, fargasid kirete ja ju- gete liigutuftega mehe kallale, toppifid te- mal hui kinni fefiduf jeda ja panid ta haupt- manni jalgade peale iftuma, näoga ufje ja fefjoga jefina poole.

Sainclairil oli äffi weiber tunne: tema fufal ja õlad oleffid nagu fifelema haka- nud ja tundis neis fõhtades ifefaralift kum- nist. Tema ei faanud ifegi aru, et tema mõte wastupanematuft punaje mehe juurest ära fippus ja millegi poole pöörbus, mis tema fefja taga pidi olemat. Sainclair pidi end fefu ajama ja taga waatama...

Läbitungiw fariatus tuli tema fuust ja ta oli nagu rabatud. Corjat, Pilou ja Wolff ajafid endid felle fariatusle peale piifti, pöö- rasid ümber ja olid ka, nagu temagi rabatud.

Nende ees fefis ififumatuft fefet tuba mees ja waatles neid. Ta oli palja peaga. Tema juuffied olid fassis offoefife fõhal, kuid lihfitefeks idigatud fõrwade juurest. Tema juuffied läififid päifele faks. Ta oli piff ja tõhetu. Seljas oli temal ifmofing ja walgeft ifidift färf manfhetiddega ja mahapööratud faelufega... See oli jama mees eefpoolt nähtud, jeda Sainclair kolmefimne jefundi eest fefjatufant oli näinud, ja felle kallale ta ifhes Corjat, Pilou ja Wolffiga oli farga- nud... Wolff, Corjat, Pilou ja Sainclair nägid wabana enefe ees fefet tuba meest, fe- da nad praegu olid fefinud ja hauptmanni jalge peale wastu jefina iftuma pannud...

Need olid jamaid punafed filmad, jama kon- gus nina, jama fuu poenifefte huultega, ja- ma fõndilime ja fõndilime ifug... Bunane mees tegi liigutufe. Sainclair, Corjat, Pilou ja Wolff piddid neid pead pöörama. Ifma filmast laif-

mata meest, faks wabalt fefet tuba fefis, nägid nad eneste fefja taga jama meest kin- nifefutult iftinawat...

V.

Kui Jean de Sainclair Sõnagija wäli- torni weraandalt oli lahkunud ja afende taga kadunud, jät Laurence Paili mõneks minu- tife liifumataks.

Wäheamafal toibudes, tõusis ta ifles, as- tus jammu tagasi ja tõmbas eefriides fõk- tu. Siid ta oli nii wäfinud ja murinud, et ta piifti ei fuurnud fefsta. Ta lastis end wajuda laia, fügawasse ja kõrgeffe fiitfooli. Ta hakkas järele mafflema.

Armjama imelift ifmumine, nende wahel wafetatud sõnad, paffimife lubamine ja te- ma fadumine afende taga peadpööritawasse furistiffu: Laurence ei ufkunud, et jee ai- nult unenägu oli.

Sefjaadit, kui tundmata jõud Laurence fõdunt ema juurest, oma kunsti, oma teatri juurest oli lahkuma furdinud, oli tal wafete- wahel jefafefid filmapilte, kus wiftrastus ja tõeline elu tema wainus ifte jufafid.

Sefjaadit kui ta wangis oli felles fan- tafistiffes loffis, kus walffes arufamatu fa- ladus, nägi ta wafel fantafistiffi unenägu- Hd, mille fõhta ta, ifles ärgates, enefelt kü- jis, faks need fiifti mitte ainelife elu arufaa- matud awaldufud ei ole.

Isefarants neeb fantasmagooriad, mis jee hirmus parun Glo bon Warted efile kufsus, wafel temale fellest ette teatades, wafel aga tätefti etteteatamata, — olid fõit mõdelud felleks, et Laurence Pailile rafkendada wafet- tegemist mittetõelife ja tõelife elu wahel.

Kuid fefford oli Pailil efimata tõlgit- feja: Tema armastus! Pealegi teadis ta kindlasti (ja ufus jeda), misfugune wõim oli Jean de Sainclairil Sõnagijal.

Kuidas oli aga Sainclair temast teada faanud, kuidas oli ta tulnud? Laurence kuules jeda päreff. Et Sainclair oli tulnud jeda paffima, felles ei fahelnud Laurence, jett Sainclair armastas jeda iffa meel, nagu

fa temagi Sainclairi armastas. Siitegi oli Sainclair kaffinud oodata, Tema, Laurence, pidi kaffu täitma. Ja fõnafuulma, käes- olemal juftumisel tähendab lihfalt tugew olemat, lootmat, end ettemafniftamata.

Tugewaks fai Laurence fõhe nende mõt- temafutuste järele.

Wäffedes röömsaft lootufest, hakkas ta ettemafniftufi tegema. Ta läfs toalet- fabinetti, mis fõa fõrmal oli. Kõige pealt kammis ta oma juuffied ja fidas nad taga fõlme. Siis pani ta endale fefga fõit need riided, mis tema fefja fahfid fef päemal, kui ta fefatõimu kufjel ja ajal Pariifist oli lah- kunud. Parun Glo bon Warted, täites fõp- pe ja faks garderoobi kõigea, millest küm- me meimeafaka oleks mõinud malmiftada Pailile, fellele riffale laufjannale, ei olnud temalt midagi ära wõtnud, mida ta Sainclair- rooti tulles oli kaala toonud.

Hoogu õi ei maganud Laurence.

Jõudes fiitfoolis, elas ta uuesti üle fõit need jumalifud armastufe fuub, mis ta Jean de Sainclairiga Cap-d'Antibes'is oli mõdda faatnud. Wafel naerdes, wafel nut- tes, wafel joowastunud armastufest kui wäite tiidruf, wafel ufje oma õnnest fõu noor naine, ootas Laurence Paili oma wa- bastaja, oma armjama tagafitulekut. Tema olemust, mis oli juba fiifiliffelst ifus, pee- nendas meel armastufe fira.

Tuli hommif ja einetund. Faks teeni- jat tiidrufut tulid etnega laufjanna tupp. Sainclairis ei olnud miffefsti puudu; fõf- mi, piima, wõid, rööfska fõort, fõfolaabi, mett, metsmafifaid, tooreid ja fefdetud mune, fõlma ifha ja fuitfu fiffi, wõiga ja piimaga fõfpetatud jaiu — fõife oli fefal. Kõit jee toodi fahel afufel ja pandi lauale, fõhu kolmas teenijatiidruf, faks kõrgemal ter- nistufafmel fefis, pitsilinas oli laotarud ning hõbe- ja kristallnõud wõnnud.

(Järgneb.)

Genua konverents.

Sõjavägede vahendamise küsimus.

Nagu „Petit Parisienne“ kirjasattaja Genua teatab, ei olla Lloyd George sõjavägede vahendamise plaani andmine poliitilise komisjoni veel mitte lõpulistult jaatavalt otsustatud.

Lloyd George lootvat, et selle küsimuse kohta kokkuvõtte ettekanne võiks saada lähitulehats küsimuse ülesvõtmiseks ja et nii moodi ehk forda lähets fündida Ameerikat oma maatepimkita muutma.

Wäike liibu riigid (Tšehho-Slovakkia, Jugoslaavia, Rumeenia, Poola) olla endi vahel juba läbirääkimisi pidanud sõjavägede vahendamise üle. Kui need riigid valmis on sõja vahendamise plaaniga ühinev, siis panevad nad oma poolt faks parandust ette. Kõige pealt ei tohi see plaan liitlaste talistada sõjariistus jõudu tarvitamast, kui feda peaks tarvis olema rahulepingute läbiviimiseks ja Gabsburgide tagasituleku ta fiskamiseks.

Peale selle soovitakse eelnõusse üles võtta täiendavat paragraafi, mille põhjal iga riik, kes lepingule alla kirjutanud, kohustatud oleks sõjariistadega appi minema sellele maale, sellele lepingu vastaselt on kallale tungitud.

ETA. London, 16. apr. Reuter kuulab autoriteetlikult poolt, et Lloyd George olla ettevalmistanud täieliku kokkuleppe kama Euroopa desarmeerimise jaoks. Britannia on selle vastu, et feda kokkulepet finblustafks misfifugufe sõjalise fankfiooni läbi Rõik Genua konverentsil efitatud riigid võtavad sellest kokkuleppest osa. Leping tehakse kallaletungimiste arahoidmiseks. Depingu mafkus oleks armatamasti 10 aastat. Aruanne Wene poliitiliselt ja majanduslisset feifuforraft.

ETA. Tšitšherin ja Raskin andfid Lloyd George villas aru, efimene Wene poliitiliselt feifuforraft, teine majanduslisset feifuforraft. Liitriikide delegaatide peale avaldajid need aruanded fuurt mõju.

Wenemaalt nõutakse lõpulist otsekohesit vastust.

ETA. London, 16. apr. Reuter. Genua teatab: Mitteametlikkude waelust-ajal liitriikide ja Wene delegatsioonil vahel pandi menelafde ette oma wastandubmised, mis liitlaste nõudmistest fangelt üle lähewad. Nad andfid fifti mõista, et nad walmis on järelandeid tegema. Lloyd George seletas, et menelaste nõudmised ei ole wastandubmised. Liitlaste ei wõta nende eest mingit wastutust endi peale. Lloyd George näitas, misfugufes punktides liitlaste nõus olekid järele andma. Kui nõukogude efitajad lõpulist ja selge wastuse annawad Londoni ettepanekute peale, siis on liitlaste walmis moratoriumi lubama. Kui aga Wene wastus mittewastandubmised faab, siis ei tee konverents Wenemaaga enam tege-

mist.

Tšitšherin wastas Lloyd George seletuse peale leplikus waimus. See asjaolu annab põhjust lootale, et kokkulepe fifti mõimalik on. Ohtustati wenelastele wormilitu wastuse läbiarutamiseks aega anda.

ETA. London, 17. apr. „Daily Chronicle“ teatab Genuast: Nõukogude delegatsioon avaldas reedel nõusolekut Wene ennesõjaagfete mõlgade tunnistamiseks, kuid feelbus tunnistamast sõjawõlgasid ja efines wastandubmised, mis Wene sõjawõlgadest fangelt fuurem on. Liitlaste liitlastid selle nõudmise täielikult tagasi. Nad seletasid, olla diglane, et Wenemaa fannab fahjud, mida liitlaste faanud sõjas Saksamaaga peale selle, kui enamlaste juhid faksfastege Wrest-Litowfks rahu tegid.

Wene küsimus lahendatav.

ETA. London, 15. apr. Reuteri Genua erikorrespondent teatab, et Wene küsimus praegusel filmapilgul fogu konverentsi tähelepanu enda poole foondub. Üleüldine meeleolu on lootusrikkas. Siiski jääb veel palju arutada ja sellepärast ei ole praegu otuseid ette näha. Reuteri korrespondent arwab tõendada mõivat, et menelaste feifufort järelandmatu ja leppimatu ei ole.

Wene mõlg liitlastele.

ETA. London, 17. apr. Genua teatab: Genua konverentsi liitmetele ette pandud ametlikkudest andmetest on näha, et Wene mõlg Britanniale 1. jaanuaril 1917. a. oli 630.200.000 naelfterlingit. Prantfusmaale 3.950.000.000 franki, ühisriikidele 282.000.000 dollarit, Jaapanile 315.000.000 jeni ja Itaaliale 36.000.000 liiri.

Sa ja Wene kokkulepe.

ETA. London, 17. apr. Reuter. Genua teatab: Tšitšherin ja Rathenau kirjutasid alla lepingule, millega Wenemaa ja Saksamaa wastastiftu loobuwad kõigist fahjutafu nõudmistest, mis tekkinud sõja tagajärjel mõi Wene fofjaliseerimise feaduste läbi. Wenemaa, fahjutafu, fannasid nõudmisi teist riikide poolt mitte wastu wõtma. Mõlemad maad feawad fobe jalule fonsulaarfed ja diplomaatilised fufhed. Mõlemad maad fohustamad üksteisega läbi kaima enamfodustufe alusel ja toetama üksteist kõigi mõimalikkude abinõudega majandusliste raskuste wõitmisel. Liitriikide ringkonnad Genua konverentsil on sellest lepingust waga iillatunud ja foguini äritatud, feist loodeti, et konverents üldse lepingu teeb fogu Euroopa kohta. See eraldi leping aga ähwardab Euroopat fakte leeri jagada.

Pühade wahaeg töödes.

London, 17. apr. Genua teatab: Rõik töö konverentsil feifis täna illestõusmise teise püha puhul, ainult faks alamfom-

Wijandi - Tõrwa - Walga raudtee ehitamine ja kohalikud omavalitsuste soowid selle fihajamise puhul.

Teatavasti mõeti wabariigi walitfufe poolt riigi 1922. a. eelarwesse, mis niilid Riigifogu poolt finnitatud, Wijandi - Tõrwa - Selme - Walga raudteefih ajamise ja murde ettevalmistustööde jaoks tarwitatud fimmad üles. Tulewase raudtee tähtfust filmas pidades, fahjmad fõif üimbruskondsed wallad igatepidi faafa mõjuda, et raudtee fih nende piiridest läbi lähets. Nii on Rarkfi ja Halliste fihellondade fobanifud ohtustamud fefhwalitfust paluda, et tulewane raudtee oma algufe Halliste jaamast faaks, kuna Rarkfi fihellonna ohtupoolfed wallad jälle foomitawad lähtepunkti Oifu ja Roodi jaamafid. Et raudtee nende poolt foomitatu fohfadest läbi lähets, selleks lubatakse tee ehitamisel abiks olla.

Et wallaomawalitfufed tulewase raudtee tähtfust dieti hindaks, on Wijandi maakonnawalitfufes fõifide maakonna lõunapoolsete wallaomawalitfufte poole ringkirjaga pööratud, kus tähendatakse, et põllumajanduslike ja igafilgufe rahwaelu edendamiseks on headel lühifaugu teedel, fefaranis juft raudteedel, fahjat põllumajanduse poolest meie riigis fõifab raudtee ainult ühest fiftsest läbi, kuna fuurem ofa jõutamad fohfi raudteest fimm mitufimmend mersta fangul on, mille läbi meie faafotades majanduslike elu edendamine faomifas on. Rõike feda arwesse wõttes, on enam kui hädaline tarwidus, fa riiklisset feifufohast, neid fohfi maakonnas raudtee ehitamise läbi teiste tähtsamate punktidega fiduda.

Üldse riiklisset ja waldi Wijandi maakonnas fahjat fahjat fahjat, on maglanna-

walitfufes arwamisel, et mis fawatsetud Wijandi - Walga raudtee peaks oma algufe Wijandist faama, fufi ta edasi lähets üle fõifstre ehk Rarkfi Tõrwa ja Tõrwa fihis Walga, fefi igal juhumiisel on fel teel ofsefohe ühendufena Wijandi ja Walga wahel fuurem tähtsus nii liitumise, kui ka oma ofsefohe ülesande mõttes. Teedel, mis oma algufe faaks kas Roodi, Oifu ehk Halliste jaamadest, oleks ainult harutee tähtsus.

Wijandi - Tõrwa - Walga raudtee liin fõifaks läbi Wijandimaa põllu-majanduslisset jõutamad ja rahwarikkamad maafohfi, sellepärast tuleks selle fawatsetud liini üimbrufes ajumatel waldadel ühifelt selle liini teostamist paluda ja omaltpoolt mõimalufimõõda teehitamist toetada. Halliste - Rarkfi - Walf harutee oleks Wijandi maakonnale majanduslisset fahuta ning wastandubmata. Maakonnawalitfufes palub fõif hufitawad wallandufokufid, walla ja fihellonna felfsfondlisset organifafioonifid fiftfufi läbi arutada ja andmeid foguada selle kohta, kuidas kohalikud elanifud raudtee ehitamistõid mõtlewad toetada. Rõik fohutud andmed tulewad 22. aprilliks maakonnawalitfufele ära faata, kes siis rahwa foomi teedeminifteeriumile ette fannab, et fih faaks aetud üle Wijandi-Tõrwa-Tõrwa Walga.

Rongitõnnetus fitaroopalifel raudteel.

17. aprillil kell 2 õõfel jookfid Rõremeri pooljaamas reifijate rongi 3 wagunit roobastest wälja. Ragaafhi ja postiwagunid aidati raudtee teenijate ning reifijate faasabil roobastele, kuna 2. klassi magamifse waguni lamama jäeti. Tee õõ 10 fifta piftufelt wiftud. Wimeftagg õnnetrifi ei olufid.

misjoni jatkasid tööd. Oodati ka Wenemaa wastust. Sir Robert Horne jõudis täna Florentiaft tagasi, et ofawõtta rahaaafjanduse alamfommifjoni fookfolefuf. Täna päraft lõmat pidi ka foffu tulema walurta alamfommifjoni. Wene delegatsioon on ühendufes Moskwa. La ootab wastust homfeks, mil konverents jälle foffu tuleb. ETA.

Kommunistid Genuas.

„Timefi“ kirjasattaja teatab, et Rõõraste-maja, milles kommunistide Genua faatfõnd ajub, praegu wiftifti fõige wabatam maja Euroopas on. Ffegi mõdrastemaja teenifad on waturistatud eri-„ausweifidega“. Riiklisset ja afafirionifud ei pääfe fangemale kui mõdrastemaja toredasse parki. Ffegi wankrid toiduainetega ei lasta wärawast fiftse, iga majast mõõdamineja peab ififutunnistufe ette näitama.

Enamlaste lõbustused.

Nagu Berliini lehtedele teatatakse, olla Wene faatfõnna liifmed Genuas endile meelelahutufe fohaks walmud de Ferrari restoraani. See restoraan ajada feflinnas ja feal kaimat harilikult noored herrad oma fuidamedamidega, et lõbustufe aega mõõda faata. Ohtul mængib muufika ja publikum uhub tantfu, millest ka nõukogude Wene faatfõnna elurõõmsamad herrad päris remofufioonilise waimustufega ofa mõtwat.

Pea faanud linnas teatawaks, et nõukogude herrad peaaufalikult juft de Ferrari restoraanis armastawad fäia. See annud mõnele Itaalia noorele kommunistile põhjust ühel ilufal õhtul ka fenna ilmuda ja Wene felftimeeste auffs wäifst meeleamalduft toime panna. Hallistele fialistele antud liffelid ja arwata mõib, et Itaalia ja Wene kommunistufse wahel fel puhul ka wäike fof-trott maha tantfiti. See on Genua faskistid (marufchufusafed) arapahan-danud, kes on ähwardanud oma kommunistide meelewalidufte peale wastu - meelewaliduftega wastata. Tagajärg see, et poliitfei Wene enamlastele nõu on annud mitte enam de Ferrari restoraanis fäia, kus fof-trott nii fergesti mõib poliitfifaga fegi minna.

Jiri kodusõda.

ETA. London, 16. apr. Reuter. Car-ric on Shanoniist (Jirimaa) telegrafeeritafte: Soolimata De Valera poolehoidjate feelust efines Griffith fookfolefuf Sligos fõ-nega. Tõmal oli kaitfeks foomufauto Jiri wabariigi jõduritega. Kommifuf oli wabariiklaste ja De Valera meeste wahel tulewafetus, fufjuures De Valera poolehoidjate fift üks furma ja faks faawata fahd.

ETA. London, 17. apr. Reuter. Dublinist telegrafeeritafte: De Valera poolehoidjad olid fõif abinõud tarwitufele wõtnud, et talistada Griffithi Sligos fõnet pidamast. Nad mõtfid telegrafi oma fätte, fõifafid traadid fakk, faewafid teedest frawid läbi ja laffid puid teedele. Ei ole teateid, kuidas Griffith nendest raskustest üle fci, kuid ta tuli foomufauto faatel termest tagasi.

De Valera poolehoidjad mõtfid ära Rilmahami wangiffoja Dublini eeflinnas ja tungifid ka Mountfõh wangiffojale kallale, kuid lõõdi päraft tulewafetust tagasi.

ETA. London, 17. apr. Reuter. Dublinist telegrafeeritafte: Pühapäewa õõfel tungiti Michael Collins'i elu kallale. Tema peale lasti fuus paufu, kuid üfski ei tabanud. Üks laffiatest wangifstati.

ETA. London, 16. apr. Reuter. Dublinis avaldati De Valera ülestõusmifepühade terwitufes, milles ta Jirimaa noorte meeste ja naiste poole pöörab fõnadega: „Gefmärk on wiimaks ometi filmapiirile tõusnud. Jirimaa ootab, et teie feda wõtakfite. Wõtte feda.

Prantfufewaenulifed rahutufed Wäike-Aafias.

ETA. London, 17. apr. Teatatakse, et Damafufes on prantfufewaenulifed rahutufed alanud. Sõjafeadus on wälja fuulufatud. Suur-Ribononi fifeeminifster Afafabey on Deirutis wiftifal maha lastud.

Läbirääkimised Jaapani ja Tšita walitfufe wahel katkenud.

ETA. London, 17. apr. Reuter. „Timefite“ telegrafeeritafte Lõkioft: Konverents Jaapani ja Tšita walitfufte wahel Dairenis fakes. Arwatafte, et Tšitšherini feifufohit Genuas on fangefalefeks teinud Tšita delegaadid.

Hiinamere kodusõda eel.

ETA. London, 17. apr. Reuter. Wafefohifjak fufes ära fõida fõida-

fõida Hiinas, äparbafid. Arwatafte, et niilid mõõdapääsemata on mõitlus Wu-Bei-fu ja Chang-Tso-Lin'i wahel.

Abi Ukrainale.

ETA. London, 17. apr. Reuter. Ameerika abiandmife adminiftrafioonil ja Jutudi abifomitee efitajad tulid täna Londonis fof-fu. Ohtustati ühifelt abinõufid tarwitufele wõtta abiandmifeks Ukrainale. Abiandmife fufud arwatafte 3 miljoni dollari peale.

Wienis 6 wenelast wangistatud.

Nagu „Kul“ teatab, on Wienis fuus Wene pagulast wangistatud, feda fahlustat-fake fawatufes Genuasse fõitwale Wene delegafioonile kallale tungida. Wienis afumad Wrangeli wõe õhufiferid on poliitfei waimle alla mõetud.

Ameerika streikide mõju.

Nagu teatatud, fakkafid ühisriikide fõefawajad 1. aprillil streikima. Arwatafte niilid, et iga päew streigi tagajärjel 1.500.000 tonni fifti wõhem faadafte. Peale selle tulewad palgad neile mafsta, kes faewandufes pumfamife ja fõrrafõimife tööl on.

Uue-Ingliasmaa tekstiilfõõstufje streigi ajal on juba 80 miljoni hardi fangaid wõhem tehtud.

Ameerikas on fifti ja on fangaid, nii et fapitaal praegufte streikide üle ei furda.

—ooo—

Sealed Wenemaalt.

Wene raudteed.

Nende fõrdafeadmifeks fufufes wiis miljar-di fuufubla.

Nagu „Pranda“ teatab, on Wene ühentufteede peaillem Borisfõw armamift awal-danud, et Genua konverentsi Väene-Euroopa fapitalistidele mõimalufe annab Wene teede fõrdafeadmifeks raha muretfeda. Kuif põhimõttelikult ei olla foomitaw, et Wene teed wäljamaa fapitaali fätte fahutada antafks. Raud- ja weeteede fõrdafeadmifeks ennefõjaagfel fuful fufufes ära wiis mil-jardi fuufubla. See fõrdafeadmine nõnaks wõhemalt wiis aastat. Wäljamaa fapitaali mõidaks anda fõntfefõone uute teade ehitamifeks ainult fel tingimifel, et wana-teede fahutamife õigus walitfufele jääfs. Piiramatufes fahutamifeks wõidamat wäljamaalastele anda ainult mõned fadamad ja faewafefad.

Raudteelaste arwu vähendamine Wene-maal.

Wene walitfufe ofufel wõhendatufje raudteelaste arwu fahmawalt. 1. juunifj jääb üle riigi 800 tuhat raudteelast ametifse. Efimeses joones lastafte lahti teeni-jad ja ametnikud, feda fahlustatufje fahof-tafhis.

600 miljoni altfäämafku.

Moffwa tribunaalis arutati enne pühi, nagu „Kul“ teatab, 600-miljonilift altfää-mafku mõtmife afja. Mafjad olid „nartfude-funingad“ ifa ja poeg Dräfnin ja fefgi Melmann; 600 miljoni mafkuwad nad „fent-rofojufi“ afjanajale, et omandada riigipanga rahadetriikfoja nartfudega waturtamife atnufõguft. Altfäämafkuandjad mõisteti furma.

Rahutufed Araalis.

„Kul“ kuulab, et Araali mägestifus fof-fonfifti tehafe piirkonnas rahutufed on al-ganud. Tõõlifed on kohalikuf nõukogu ja kommunistifed organifafioonid laiali aja-nud; mõned tähtsamad kommunistid on fur-matud.

Trotski fõidab wäljamaale.

„Kul“ kuulab Moskwaft, Trotskil olla fa-watfufes fowadel wäljamaale fõita termift pa-randama.

Wene teaduslik büroo Pariis.

Wene walitfufes on ofufstanud Pariis Wene teaduslik-tehnilise ja informafioon-mi - büroo luma.

Baba fufhufuwaljafedus.

Wene nõukogude walitfufes on luba annud Wenemaalt wabalt fufhufu wälja medada. Peab see tähendama, et Wenemaal fufhufu nii palju on, et wäljameeks jattuf?

Wäljafedus Siberif.

Siberif on ofufstatud fäesolemal adfial fõra mere fahudu wõhemalt 610.000 pumda fõnga wälja medada.

Tuntud asi on, et piimas mustuseollusid
vähem rohi rohkem leidub, selle järele, kut-
das piima süstasse ja temaga ümber käia-
je. Ehk küll lihtsaimtse teada on, et iseda-
sita väikepoodnikud saagebasi musta piima
ainuavad, et ole seni selle halbtuie kõwal-
damiseks palju teatud. Peale selle, et mus-
tusega üsttud piim sügitsi rikub, on ka
uuemad uurimised näidanud, et piimas seba
rohkem piiselusaid leidub, mida rohkem pi-
mas mustust on. Meeldibest peaks tähele
pandama, et kui liiter piima kaks tundi as-
suguses nõus seista, mille põhj läbi paistab,
sita põhja peale musta korda ei loaneke.

Tallinna sõnumid.

Karskusturjus Tallinnas.

Eila, teisipäeval 18. apr. avati Eesti karskuse seltside koostöökongressi korraldusel Tallinnas linna poeg. gümnasiumi ruumides karskuse kirsufed. Osavõtjate hulgast oli kogunud peale 200, kellest kaugelt suurem osa noored. Kirsufed avas M. Tammi kõnega, milles ta karskuse tähtsust ja tarvidust rahvamajanduse ning kultuuri suhtes alla kriipsutas. Kõne järel jagunes kuulajate hulk kahte rühma: vanem ja noorem rühm.

Vanemale rühmale kõneles W. Ernits karskusliikumise üldlaadist ning iseloomust. Kõnelejärgi spordisti kuuksõnne, mis karskusega käsitakse peab kätima. M. Tammi tõdis ette huvitava kõne moraalsest ja selle tähtsusest, kus ta pilditult allkõholi mõju ja halbtusi ette tõi. Spordi kandis keemil A. Aljak teaduslikema pala allkõholi keemilistest koostisest ülevaate ette, allkõholi ühiskondlikku olemust ja selle tarvitamise tagajärge iseloomustades.

Nooremale rühmale andis karskus-tunni üldpõlone G. Pedriks, kes karskuse liikumist ja tema tähtsust kõneles. Kõnele järgnesid noorte omavahelised mängud ja harjutused.

—rt.

Kunstnik Kalmakovi piltide näitus.

Teisel pühapäeval avati provintsiiaal-muuseumi ruumides Wene kunstniku Kalmakovi piltide näitus. Välja on pandud ligi 150 pilti. Nendest on suurem jagu valmistatud Venemaal ja Itaalias. Eestis müümisel ajal on hra Kalmakovi maalitud muuseas suurema pildi Eesti iisetsimuse väljakulutamise mälestuseks. Pilt kujutab Eesti päästekomitee liikmeid R. Pääti, J. Wilmi ja Dr. Konikut pea elusurruks. Muuldasasti kavatseb Wõrse komitee seda pilti ära osta (hinnaft olewat 200.000 m.), et seda Wõrsejalles üles seada. Peale selle telluivat Harju pank kunstnikult eluivanema pildi, et seda rahadussõja muuseumile annetada.

Kurifute arw sadama.

Prægu seisawad sadamas 49 aurikut, millest suurem osa väljalaadimist ootawad. Ameerika aurikuid on 6, Inglise 9, Saksa 14, Wene 1, Norra 9, Belgia 1, Rootsi 5, Soome 1 ja Eesti 3.

Ei maffeta haigemaja raha.

Zainud aastal olid linna külgehaakwata haiguste haigemajas ravimisel 4 Wene emigranti, kelle arstimis ja ülespidamist kulud kohalik Wene emigrantide komitee oma kanda oli wõtnud.

Kutib siamaale, waatamata mitmekordsete meelealutustest ja läbirääkimistest peale, et ole komitee seda summat ära maksnud. Wõlgu olemo summa ulatab üle 100.000 marga.

J. M. C. A. 1885t alam-ohwitseride koolis.

Almasõja kettusel töötas J. M. C. A. liitlaste sõjandgebe keskel ja wangide laagrites, saates üle ookeani umbes 5000 hästi mullunud sefretäart.

Ka Eesti ei ole J. M. C. A. meie sõjandgebe muustusest jätanud. Jätkuamis suurt tööd on ühting alam-ohwitseride koolis ära teinud. Ühting on toetanud koolis sõburite kadumamist moraalselt ja aineliselt. Ühting poolt on annetatud mitmesuguseid spordi ja mängu abinõusid, lugemistoa järeleka. Sõjandgebel on wõimalus antud kaotada wõitlusele harjutusteks ühting spordijaali; peale selle on toime pandud igapäewalised loengud ühes kinnostendustega ja teedõttud, mis sõburite poolt hutoi ja lugupidamisega waastu wõetud.

Üllatõhendatud töö on wõimaldata energia- teinud isearanis J. M. C. A. sekretäär mr. Gott.

—3—

Kartulite hinnad tõusewad.

Kartulid, mille tündri hind tähtsusew- rikutes 240 marga peale langenud oli, pat- guiti meel madalamale, haffawad nüüd hin- nas tõusma. Prægu maffetasse laomades illesõhtate poolt 800 mk. ja ka weel rohkem tündrist. Kartulid ostetasse peaaesjalikult väljamaale — Dääne-Euroopa tarmis, kuna ida-naaber näljafappa imeb ja Eesti- maa kartulid osta et jassa. Aga Wõrumaa kar- tuli-kujad, mis nti tihedalt wäljal ja tuge- mad, ootawad sõjaid ja prumikjaid.

Suwise lõduslaan' lawa laa- roopalisel raudteel.

Tallinn-Mia wahel.

Post rong nr. 1.

Tallinn	minek	kell	17.00
Tartu	tulek	"	22.59
Tartu	minek	"	23.18
Walf G.	tulek	"	1.15
Walf	minek	"	2.30
Mia	tulek	"	8.35

Post rong nr. 2.

Mia	minek	kell	16.05
Walf G.	tulek	"	22.15
Walf	minek	"	22.50
Tartu	tulek	"	1.21
Tartu	minek	"	1.40
Tallinn	tulek	"	7.38

Tallinn-Walga wahel.

Sega rong nr. 11.

Tallinn	minek	kell	22.45
Tartu	tulek	"	8.55
Tartu	minek	"	7.45
Walf	tulek	"	10.55

Sega rong nr. 12.

Walf	minek	kell	7.25
Tartu	tulek	"	10.40
Tartu	minek	"	14.00

Tallinn-Tartu wahel.

Laupäewal rong nr. 9.

Tallinn	minek	kell	14.00
Tartu	tulek	"	19.52

Pühapäewal rong nr. 10.

Tartu	minek	kell	21.45
Tallinn	tulek	"	5.00

Walf-Jrbooska wahel.

Sega rong nr. 13.

Walf	minek	kell	3.10
Wõru	tulek	"	5.55
Wõru	minek	"	7.00
Petseri	tulek	"	8.29
Petseri	minek	"	8.58
Jrbooska	tulek	"	9.50

Sega rong nr. 14.

Jrbooska	minek	kell	15.00
Petseri	tulek	"	15.50
Petseri	minek	"	16.15
Wõru	tulek	"	17.53
Wõru	minek	"	18.55
Walf	tulek	"	21.30

Reed rongid on Walgas kottukõlas Tal- linn-Walf-Mia rongidega, milledes otseko- hejed 3. klassi magadisaugunid Tallinn- Jrbooska kureerimad.

Sega rong nr. 11.

Pühapäewal, kettudalal ja reedel.

Walf	minek	kell	16.30
Wõru	tulek	"	18.53
Wõru	minek	"	19.40
Petseri	tulek	"	20.59
Petseri	minek	"	21.18
Jrbooska	tulek	"	22.00

Sega rong nr. 12.

Esmaspäewal, neljapäewal ja laupäewal.

Jrbooska	minek	kell	2.00
Petseri	tulek	"	2.38
Petseri	minek	"	2.51
Wõru	tulek	"	4.07
Wõru	minek	"	4.52
Walf	tulek	"	7.00

Walf-Jrbooska liinil on mõlemad paarid segarongid, et suuremate kulude ärahoidmi- seks ka kohaline kauba wõdu saaks ära toime- tatud.

Tallinn-Narwa wahel.

Post rong nr. 3.

Tallinn	minek	kell	0.30
Narwa	tulek	"	3.40
Narwa	minek	"	5.15
Rakwere	tulek	"	5.57
Rakwere	minek	"	6.07
Narwa	tulek	"	9.27

Post rong nr. 4.

Narwa	minek	kell	21.35
Rakwere	tulek	"	1.18
Rakwere	minek	"	1.26
Narwa	tulek	"	2.13
Narwa	minek	"	3.42
Tallinn	tulek	"	6.32

Rong nr. 3 on kottukõlas Tapal rong nr. 2 Walga poolt.

Rong nr. 4 on kottukõlas Petrograadi rongiga (waata edasi).

Sega rong nr. 5.

Tallinn	minek	kell	10.00
Narwa	tulek	"	13.25
Narwa	minek	"	13.55
Rakwere	tulek	"	14.47
Rakwere	minek	"	15.00
Narwa	tulek	"	19.30

Sega rong nr. 6.

Narwa	minek	kell	6.15
Rakwere	tulek	"	11.07
Rakwere	minek	"	11.22
Narwa	tulek	"	12.19
Narwa	minek	"	12.50
Tallinn	tulek	"	16.32

Wiimased teated.

Genua konverents.

London, 18. apr. Genuast teatatakse: Liitlased otustasid wenelastele ja sakslastele murgufirja ette panma, milles seletatakse, et nemad ei wõi enam Wene küsimist arutama komisjoni liikmeks edasi jääda, kui nad omal eraldi kokkuleppe juure kindlaks jääwad.

—rt.

Liitlaste murgufirja siu.

Neuterile telegraferitakse Genuast:

Liitlaste murgufirja on aadressseeritud ai- nult Saksa delegatsioonile aga mitte Wene omale. Murgufirja wõeti Lloyd George'i et- tepanekul ühehäälselt waastu, juurte liitrii- tide ja wäikeste liitriitide delegatsioonide koosolekul.

Murgufirjas seletatakse, et sakslased on teinud wenelastega salaja lepingu küsimuste kohta, mis pidi olema arutusaine Wene esitajate ja teiste, konverentsil esitatud riit- tide wahel, ühes arwatud Saksaama. Murgufirjas tuletatakse meele, Wrtthi seletust konverentsi awamisel, kes oli öelnud, et Saksaama tahab koostööd teiste riitidega nende küsimuste lahendamiseks lojalsuse ja jöpruse wainus. Lepingu tegemise ja Saksaama rikkunud tingimisi, mida ta ise oli lubanud pidada konverentsile ilmudes. Kuna Saksaama esitatud on komisjonis ja alamkomisjonis, mis käsitab Euroopa rahuliikumist Wenemaaga. Cannes'i otustate alusel, tegid komisjonis Saksa liikmed oma ametiwendade seljataga salalepingu We- nega jamades küsimustes, mida nad kohus- tustid arutama lojalselt ühes teiste riitide esitajatega.

Küsimuses olukorras, arwawad murgu- firja allakirjutajad, mitteõiglase olemat et Saksaama omaette kokkuleppele jõudis We- nega, oia wõtab läbirääkimistest kokkuleppe tegemiseks teiste riitide ja Wenema wahel. Nad ootawad sellepärast, et Saksa delega- did loobuwad niilidest peale osawõtma ni- jugustest läbirääkimistest.

A. George ütles koosoleku poole pööra- tes, et pahameel ei ole pööratud mitte Wene- maid Saksaama wa- stu. Wenema ei ole tunnistanud riit, ta on üegi peaaegu waenlase seisukorras ja sel- lepärast oli tal täielik wabadus eraldi- läbirääkimistesse astuda üheks misjuga teise riitiga, et jälgiwa oma eesmärgi, kuna aga Saksaama on korba saanud suure sõna- murdile teo. Koosolek otustas, et mida wenelased ja sakslased niilid ka ei teeks, jat- tah konverents oma tööd.

—rt.

Ameeriklased ja Wene-Saksa leping.

London, 18. apr. Reuter. New-Yorgist telegr.: „Asjoc. Press“ te teat. Washingtonist: Wene-Saksa leping ei tähendawat midagi ühisriitidele. Ühisriitide walitus waata- wat lepingu peale kui Wene ja Saksa oma- wahelise finansi- ja rahukokkuleppe peale, millel üleilidist poliitilist tähendust ei ole.

—rt.

Wene-Saksa leping ja Prantsusmaa.

London, 18. apr. Reuter. Pariisist tea- tatakse: Kabinett arutas täna seisuorda, mis tekkimud Wene-Saksa kokkuleppe tagajärjel. Otustati, et Prantsusmaa alnult siis Ge- nuast lahku, kui tekked liitlased sealt lahku- wad.

Itaalia teadaanne Angoori walitusele.

London, 18. apr. Reuterile telegraferitak- se Konstantinoopolist: Itaalia walitus tea- tas Angoori esitajale, et ta joowides tun- nistust anda oma jöwalikkudest tunnetest Angoori walituse waastu, on otustanud omad wäed Neanderi orust ära tuua, olles wõendunud, et Angoori walitus wähemus- rahwaste õigusi respektseerib.

—rt.

Mitmesugused teated.

Jöõpre turbaraba kasutamise- wõimalustest.

Piljuti lõppeb murimistööd Jöõpre turbarabas ning nende suurewõimaluse kasu- tamine algab juba osalt täna.

Seni on läbiurimata 223,5 km. suur- ne ning umbes 50 km. pikkune madalik Pärnu ja Wastalu lahtede wahel, mille raba

Rong nr. 5 on kottukõlas Petrograadi rongiga (waata edasi).

(Järgneb.)

tagawara 114.639.000 fantsiulda juur on. Sellest rahatagawarast jaab põletisturwast 7.279.500.000 fantsiulda, mis umbes wastab 30.000.000 fantsiulda kasepuid.

Et selle põletisturwa tagawara juurde lohta selgemat ettekujutust saada, siis on wäljaarwatud, et kui iga aasta sealt 10 milj. pinda põletisturwast wälja wõtta, siis jat- sub teba 700 aastaks.

—rt.

Mbu. Wene ametnikkudest.

Dreslau illikooli Ida-Euroopa institu- di asjaajaja Th. Scholl, kes pikemat aega Wenemaal müübis, on wiimastel ajal „Woss. Zeitungis“ awaldama hakanud oma muljeid Wenemaast. Müu sear Kirjutas ta hiljuti Wene ametnikkudest.

Ametnikkude - aparaat töötab hal- wasti. Kui nõukogude walituse ajal ole- üleilidist wõimuse maksma pani, siis pidi ta loomulikult muretsema ka töowõimaluste eest. Kõik ametipaigad ujutati suurelt osalt kõlbmatute, peaaesjalikult naisametikuduga üle. Suuremalt osalt olid need kessseju eji- tajad, kes jial ei olnud teenimiswõimaluse peale mõelnud ega selleks ettevalmistatud; osalt aga olid need kõige alama klassi liif- med, kes peale revolutsiooni ei joowinud oma harilikku tööd teha. Säärased tööjõud olid ametfondade tegemisele waga juureks takistuseks; tekkis kõige halwemat laadi bü- rokratism.

Wõõrdalainud aastal algas kõlbmatute ametnikkude hulgaline lahtilaskmine. Peab tunnistama, et sellest jaadif ametipalkade te- gemis palju kiiremaks ja korralikumaks on muutunud. Sest alale on jäänud pea- asjalik. wilummad jöud, kes pealegi kart- ma peamad, et ka neid hooletu kohusetäitmise puhul lahtilaskmine ähwardab. Wõrreldest 1918. a. on seisuord niilid palju parem, ol- dudi, et ka praegune ametnikkude aparaat jögedasti ei sinida rahuldada, töötades pi- kaldaajalt ja oskamatu. Palju kaematte lõpmatu kirjawaheetuse üle, üegi kõige tihi- jemate asjade osamisel. Waberi- ja ajafuuri põhjuseks on suurelt osalt ka ametfondade keskralistatsoon (ühisele kettwalitusele allu- mus) ja ebatõhane organisatsioon. Wiimastel ajal on margata piilist kogn walituse apa- raadi lihtistustamise poole.

Tähtja eeslik on arwamine, et ametfon- dade juhatajateks iijud on, kel tarwilis eel- haridus ja teadmine pünduwad. Seda ka- leb küll paiguti ette, eriti prowintsis; Mosk- wa kettakutuste kohta ei saa teba aga mitte ütelda. Wõremalt nõuti juhatajateks ainult kuuuwust kommunistilisesse parteisesse; niilid on tähtsamaks nõudmiseks põhjalik etteval- mistus omal erialal ja teguwõime.

Wastutulek ametipaigas on waga wiif- jakas ja lahke. Pilistawaks jääb aga, kes ka Wene kodanikke sama lahtisega waastu wõetasse kui wäljamaalast. Täwalikult ka- bowad wenelased, et ilma alkaemakjuta ühtki asja ametikohtades ei saawat dienda- da. Wäljamaalast alkaemakju harilikult ei nõuta, ehk olgu siis, et asjade kättu aitab kiirendada tahwel ihokolaadi wõi karp- figarette.

—rt.

Õnnetused ja turtööd.

Jöõbunud oleskus finni peetud isikute arw pühade ajal.

15. kuni 18. aprillini (wiimane ühes ar- watud) on finni peetud ja poliitsei arestim- jasse toimetatud 41 isikut, kes jöõbunud ole- kus tänaawal lamajid ehk larmitõised ning kaastõdanikkude rahu riitlud. Kõige roh- kem olt areteeritud pühade laupäewal, ni- melt 18 meesrahmalt ja 2 naisterahmalt.

Wargused sadamas.

16. apr. teatas aurulaewa „Ranto-Nijo“ matrus Kolon Reeni p. Sololow, et temal on Allostri kirikus põue kassini rahakott ühes 3.000 marga rahaga ja Wene koda- fonduse tunnistusega ära warastatud.

Samal päewal teatas John Ketting, et Ameerika auriku „Wista“ pealt on ära wa- rastatud tema finine illikond 30 dollari wäär- tuses, pruum wõlane illikond 30 dollari wäär- tuses ja belesinine palitu 15 dollari wäär- tuses.

Rööwimine.

16. aprillil teatas Ludwig Karli p. Alaa- mas, elukoht Uue Sadama t. nr. 9, et kui ta parajasti kodust wälja tulnud, ilmunud ukse lähedal tema juure kass tundmata, modrust ja rööwitud temalt ära 787 marka- raha ja isikutunnistuse.

Tulekahju Päänemal.

Taste hooletu tulega ümberkaimise läbi põletid 18. apr. päewal Welfa wallas kaks talumaja ühes kottwaliste hoonetega ja 8-da telu karjalant maja. Tules said otia peale kabe talu fraami hulk loomi.

—rt.

Teated maafondadest.

Virumaalt.

Rändav kinematograaf maal.

Viru rannas — Wainopääl ja tema ümbruskonnas küllades — tegutses käesoleval talvel isefugune rahmatalgustaja, kes rändava kinoga külast külaste käib ja kohalik elanikkudele õpetlikku siituga pilti näitab. Kinomanik is. L. ja tema rändav aparaat pidada olema Mütjas, Wainopääl, Eismas, Palmes, Wõsul ja Wihulas väga suures kuulujuses ja aus. Nüüd hõivatute ja kinokäijate arv pidada olema tähendatud küllades suur.

Kallametsnikkude lahkumine.

Wenevere wallawane ja abi lahkujid ametist, põhjuselks liig wäikest palga tuius.

Narwaalt.

Uue Pähklemäe mõisa rentnikud.

Narwa linnamõisa Pähklemäe oli kauemat aega kellegi Tartlandi käes rendil. Siis oli veel mõistama jagamata ja tema wälja käijid Tallinna maantee äärimööda kuni linna alevikudeni — Petzowski ja Narwa alevini. Et mahitub täiel aural toll ajal töötasid, rahwast Narwamaalt juure walgus, korterid aga wähe oli, siis tekkisid Narwa linna ümbrusesse uued linnajad ehk alevid nagu Uusküla, Noowinka, Barunimaa jne. Noowinka sai linna mõistat Pähklemäest krunti pandud ja wafamaad rendile antud, misjagune rent makseti Pähklemäe mõisa rentijale Tartlandile — pärast aga juba linnale. Nüüd, peale ilmasõda, hakati tähendatud mõistat andma maad soowijatele wafamaade kaupa, 1—3 wafamaad. Ja nii kuinas Pähklemäe maa-ala kofku. Teda olla veel alles 57 tiinu. Ja see maa anti 11. aprillil linnawolikogu poolt uutele rentnikkudele, talupoegile 12 a. peale rendile. Uusi rentnikke on 5 perekonda. Rendiks on 5 puuda ruukiste hind tiinumaa pealt. Käesolewal aastal arwati ruukiste hinnaks 250 mk. ja kii ajutajatele hinnaalandust 20%.

Wangid ei saa tööd.

Et anda inimestele, kes kauemat aega müürid taga koltunud, wähegi hingata puhast õhku, wabas õhus töötada mõned tunnid päewas, otustas Narwa linnawolikogu wangide kätte anda linna tänawate puhastuse ja korrahoidmise 250.000 mk. eest. Kuud wangimajade peawalitus leidis summa wähe olewat ja nõudis 350.000 mk. Seda summat arwas linnawalitus kõrgeks, sest linnas on niigi tööd wähe ja inimesed otsimad tööd — siis juba parem lasta oma inimesi natuke teenida.

Linnawolikogu wõttis 11. apr. linnawolituse ettepaneku wastu. M. Wõru.

Kjafirjandus.

Kjafiroline ajakiri nr. 1

on ilmunud. Toimetuse seisab koos Tartu ülikooli õpetajadest. Wäljaandjaks on aademaaline ajalooajakiri. Kjafirja ülesandeks on „põrda tähelepanu kõigile nähtustele Eesti ajaloo uurimise ja ajalookirjanduse alal. Wähemal määdul, üldseis joontes jälgi ta üldise ajaloo edusamme wäljaspool meie kodumaad.“

Prof. Cederberg kirjutas rootsiaegset mõistat tagasihoidmisest ehk reduktsioonist, seda tähtsaks uurimisülesandeks pidades. Ta arwab, et see reduktsioon otse majanduslik reformatsioon oli ja linnel wiilil mõjus Põhja sõja süttimisele a. 1700., kui ka selle käigule ja lõputulemusele.

Eestlaste wabaduswõitlustest 700 a. eest annab mõningaid jooni S. Mora. Ta maaltab lähemalt kolme järku meie tolle-aegses mõitluses sakslastega ja katjub põhjusi seletada, miks see mõitlus allajäämisega lõppis ja lõppema pidi. Selle juures waidleb autor Dr. Luigaga, kes „modernismis tolle aja inimeste (näit. Lembitu) ja nähtuste kujutamises ja omawolisi ajalooliste sündmuste seletamises peaaegu igast piirist üle“ minna.

S. Mora arwabes oli eestlaste allajäämine sakslastele wäheamalt ühes juhtes õnnelik, nimelt selles, „et eestlastel kristianiseeriti läänest, aga mitte idast. Seega sattusid eestlased lääne piirifonda, ega lõigatud haritud ilmast hoopis ära, nagu see oleks olnud ühenduse korral Wenemaaga. Ja kuni eestlaste saatust järgnevatel aastajadade jooksul oli karmim ega mingit kasi laadus lääne

Tartumaalt.

Ameerika Punase Risti ambulantside kasutamine.

Ameerika Punase Risti ambulantsid on üle antud Tartu linna termishoiu osakonnale. Osa ambulantsid on ümber paigutatud uutesse kohtadesse. Peale selle on veel Ameerika Punase Risti poolt annetatud linna hambaarstamise kabineti sissepääde.

Rahwapidu Matskivil.

Matskivil kawatsetakse 24. ja 25. juunil j. a. rahwapidu ära pidada, mis seisaks koos spordi-mängudest ning koorilauludest. Koorilaulude eestkawas on mees- ning naiskooride laulud.

Wiljandiist.

Wiljandi linnawolikogu koosolek 12. aprillil.

Linna tähtsaste realkünnasumi maja ümberehitamise ja selleks laenu tegemise küsimus.

Linnapea teatab, et nais-realkünnasumi ruumid wäikesed on, nad ei wasta nõuetele, mispärast muist klassid üürifortertesse on paigutatud. Linnawalitus on lastud juba osa materjaali kohale wadada, arhit. Wöhsfeldti projekti walmistada ja tahab kewadel maja ümberehitamisele ajuda, palus sellepärast wolikogu wõitlada ümberehitust ette wõtma ja selleks 1½-miljonilist laenu tegema. Et peale linnawalituse ettepaneku veel haridusnõuogu ettepanek ümberehitusplaani kohta oli, otustati põhimõtelistult ümberehitamist ette wõtma ja linnawalitust wõitlada laenu laamijeks sammufid astuma. Ehitusprojekt aga finantimata jätta, kuni arhitekti poolt kindlaks saab tehtud, palju ehitus linnawalituse ja palju haridusnõuogu projekti järele maksma lähaks.

Restoraanide ja einelaudades kauplemise aja kohta.

Wõeti wastu junduslik määrus, kus restoraanides kauplemisega kella 9 homm. kuni kella 1 õöjel kindlaks määrati, selliste ja flubide einelaudad wõiwad pidude puhul kuni kella 2-ni õöjel kaubelda.

Korteri normaalsuuruse kindlaks määramine.

mida üürnikkude ühing ette pannud, toetades üüriseaduse peale, otustati wõitlada 9 liikmeline komisjon, kes kõi linna korterid üle wootaks ja wolikogule ettepaneks tarwilist teated korterite kohta, mida liig laiast tarwitatakse. Komisjoni waliti üks linnawalituse esitaja, neli wolikogu liiget (kaks pahemalt ja kaks paremalt poolt), kaks üürnikkudeühingu ja kaks majaoomanikkude jelti esitajat.

Haridusest, on meie päemil seetõttu Eesti rahwa edenemine suuresti fergendatud ja wabest ainult seetõttu wõimalikki.

Prof. P. W a u m a n n kirjutas „Greeka kultuuri uniuersaalsusest“ ja doktent S. S e p p annab ülemalt „Eesti ajaloo kirjandusest aastail 1915—1921.“

Loodus nr. 2.

Esimese numbril ilmunise puhul tutvustatakse seda ajakirja ja tema ülesandeid lähemalt. Nüüd teatab toimetuse, et ta teisest numbrist peale „Loodust“ perioodiliselt, üle kase kuu wälja hakkab andma. Eriliselt tahetakse ruumi anda „neile uurimistöödele ja märkustele, mis aluseks wõtnud kodumaa looduse.“

Käesolemas numbris tutvustab prof. f. t. J. S a r w Ingejaid lihibalt Einsteini relativiteedi teooriaga.

Zaimefüsioloogia doktent S. K a h o kirjutas pikemalt „Füsioloogilistest tasekaalus lahunditest“.

M. M u d o m a jatkab esimeses „Looduse“ numbris algatud artiklit „Funktsionaalset kohanemist“.

Prof. Dr. J. G. G r a n ö awaldab esimese osa uurimisest „Eesti maastikulistest üikustest“. See uurimus on meie teades esimene farnane Eesti keeles ja peaks mitte ainult eriteadlasi huvitama. J. G. Granö annab esite seletuse maastikust, tema algaadest, teguritest ja jaotistest üldse. Selle järele kirjeldab ta Eesti jää-aegseid pinnaworme ja Eesti pinnawormide waldfonde. Keist waldfondest ja Eesti jää-aegsest kuhjatistest ja ürgorgudest on kaartid juure lijatud.

Wõeti nendele kirjutustele järele otustada

Üürnikkudeühingu ettepanek

60-ne kordseks tästetud üürinormi

Nüüdse remideerimisega wõtta, liikati tagasi. Samuti liikati tagasi üürnikkudeühingu ettepanek riiklise toetustlaenu linnawalituse kätte wõtmise ja sellega eluforterite ehitamise kohta.

Palwetest pensionisid ja toetusrahafid määrata, rahuldati endise linna wõestemaja ülemajaja proua Krolli palwe, kellele 300 mk. kuus määrati, ja „Noorjeppeade“ wane-matekogu palwe „Noorjeppeade“ muusikafoorile muusikariistade muretssemiseks abiraha määrata — 10 tuhande marga juures. Teised palmed liikati tagasi.

Pärnuist.

Pärnu „Endla“ selts ja linna lõbususmaks.

„Endla“ seltsi poolt minemal aastal korraldatud kolme pidu eest on seaduslik lõbususmaks seni linnale maksmata ja selts tõrjub ikegi pidupileti kontfusid linnawalitusele tuiua, et wõimalik oleks lõbususmaksu summat kindlaks teha.

Seltsi esifeisus seletab omalt poolt, et selts on „Endla“ teatrihoone ees ajuma platfi korraspidamise ja kaunistamise pool kulu kannud, mida ta ka edaspidi joolwib teha.

Nüüd on linnawalitus veel wiimast korda „Endla“ seltsi esifeisuse poole pööranud ettepanekuga, et selts eelnimetatud pidude pilete kontfusid tingimata 10 päewa jooksul ära laadaks.

Läänemaalt.

Loomatoidu puudus

on tänawuse pifaldase ja kaualestawa talwe tõttu Saapjalu ümbruskonnas iildine. Wärase talwe tõttu jäid loomad wähe lauta ja kui kewade ka kane wiiritab, siis ei tea küll kuidas loomi „mattale“ aidata, sest heina-kasw määdalainud juurel oli muidugi koku. Mõnel pool on selleks otstarbeks ikegi katuseid hakatud tarwitama. Achwa jootmise tõttu on ka loomad nõrgaks ja jonetumaks jäänud, ning pöewad kondi- wõi linnajagust. Ka wäanade inimeste tatus, mis kord wäanet ja sooja kewadet tõotab, näib kõikuma lööwat ja nüüd kinnitatakse juba pifaldast ja küllma kewadet.

Kulaline liikumine

laguneb Saapjalu iika enam ja enam laiati. Kõige juurem „ärkamine“ esineb peaaegu kull baptistide ringfendis. Sinna käiwad laiast „apostlid“ kofku, ikegi Noorjimaalt, kes tõlgi läbi kõnelewad. Palwetunde peetakse pea igal õhtul.

Ebasünnis hobuste seifukoht.

Saapjalu jüdalinnas asub n. n. „Noorjaturg“, kuhu maalt jõitjad inimesed endi hobuseid paigutavad, mis aga koguni ebasünnis on, sest et seal walitseb alaline

wõib, on „Loodus“ igale looduse- ja teaduse- jöbrale tarwilik ajakiri.

Tulew Eesti 2/3.

Selles karskuse ajakirjas jatkawad meie karskuseapostlid ja tõutewise jöbrad ägedat wõitlust alkoholi wastu. Rahes kisklennas (Kodawere-Matskivil ja Tormas) on karskuse kongrejs ära peetud ja alkoholiwastaste resolutsioonide fõrwal ka wäga palju muud resolutsioone wastu wõetud. Kirjeldatakse keeluseaduse häid tagajärgi Ameerikas, antakse juhatusi iuitetamise mahajätimiseks jne.

Suunitaw on Eesti üliõpilaste karskuse- ühingu tegevus. Selgub, et selles ühingu- kõigest 37 üliõpilast-liiget on ja kümme õpetajad. Tähebada, Eesti üliõpilastest on endis kõigest 1/31 osa awalikult karklasteks tunnistanud. Tõesti wähe!

Torm'jooks noorte peale.

Weel mõne aasta eest ei olnud meie noortel midagi lugeda. Kirjanikud, kellel wähegi nime, ei tahtnud noortele produtseerida, korralik kunstnik ei tahtnud neile pildikeji joonistada. Produktseerimine noorte jaoks näis lapsetik olewat.

Minemal aastal muutus asi. Et muu kirjandus hästi ei läinud „langeti“ kõige jõuga laste- wõi noorte-kirjanduse peale. Wõeti otse tormijooks noorte peale ette. Sindrey tegi üksi kaks laste-raamatut walmis ja illustreeris nad ise, teised tegid neid kaasa: üks pilbid, teine teksti; iga ettemõttu liikum kirjastuseari katus noore peale mida.

mustus linna iku halmab. Nimitatud kocht on juba küllalt linnalaste kaskel kõne- ainet annud, aga iikagi ei laada sellega hok- fama, et „Noorji turult“ hobuste seifukoht kooka. Paljude poolt on hobuste seifukohaks soowitatud „Nffi kortsji“ otas olewat hoomi ja platfi.

Kool.

Eestijuliste koolimajade plaanid.

Enamjagu meie algkoolimajadest on omal ajal ihe- ja kabe-klassiliste koolide jaoks ehitatud, ilma plaanita, on kistjad, madalad ja ei wasta praeguse aja koolioliu nõuetele. Nute koolimajade ehitamine ja seniste kooli kii ka koolide jaoks laadud mõiia ja teiste hoonete ümberehitamine on mõõdapääfemata. Kohtade peal, iiearant maal, tekitab ehitusküsimus juba alguses juuri raskusi. Kui ka kuluks küsimusest mööda pääfetatse — ei ole maal kerge eriteadlasi leida, kes ajanõuetele wõistawat koolimaja plaani wõiks kofku seada. Pealegi lähaks iga ükijuri iitjaguse plaani walmistamine kalliks. Et eestijuliste koolimajade plaanid igal ajal laadawal oleksid — korraldas haridusministeerium 1921. aastal algkoolimajade plaanide wõitluse. Wõitluse tingimiste wõitlusestamise juures peeti jilmas, et kooliruumid, nii pebagooigika kui ka termishoiu nõuetele wõistaksid.

Nüüd laadas haridusministeerium kõitidele linna- ja maafonna-koolimajadest eestijuliste koolimajade plaanid kätte, mida arwu poolest 16 on, ja mis hiljuti sellekohase komisjoni poolt meie oludele kõige enam wõistamataks peeti.

Tähebdatud plaanid wõib ka haridus- ministeeriumist osta.

Mõneluust.

Arstirohi halwatus ja selgrooüdi kuinetus- töbe wastu.

Praaga Tassa lohtrite ühingu koosole- kul teatas hingeteaduse professor Jijcher wõist- halwatus ja selgrooüdi kuinetustöbe arstimiswahendist. Professor tõendas, et temal olla uue arstimiswahendi abil korda läinud saawutada wäga häid tagajärgi.

Professor Jijcher tarwitab halwatus ja selgrooüdi kuinetustöbe arstimise juures preparaati, millele ta nimeks annud „Flogetan“. Selle preparaadit priifimised haige seljamuiklitesse on toonud paljudel juhtu- mistel haigetele fergendust ja haiguse sump- toomide kadumist. Täielisest termenemistest ei wõi praegu veel rääkida, sest jeks on tar- wis katseid aastate wältel.

Professor Wjehowsky otuie järgi fiffal- dab „Flogetan“ muuwalge olluseid, mille- del on umbes famafugune iseloom kui põletiku protsessi ainetel inimese organismis.

gi teenida, head wõi halba kaupa pakkudes. See äri kestab edasi. Noor on nii paljudel autoritel, kunstnikudel ja kirjastajatel südamel peal. Aga wõartusliku fõrwil ilmub wäga palju rämpsu.

Toimetusele on laadetud kirjastusühiku- se „Kooli“ poolt ajakirja „Wikerfaari“ esimene nummer (mis küll esimene ei olewat; esimesed numbrid ilmuda pärastpoole! —n.) See tahab olla noorte ajakiri.

Walimuse poolest on „Wikerkaar“ man- netu ja fiju on juhulik nagu mõne kirjastusäri jõulu- wõi lühamõtte-albumis wõi ärikalendri fajas.

Keda toimetab keegi M. Nurmik ja M. Dengo-Johanson.

Eisfejuhatuses teeb keegi õõnsaid ja „ilusaid“ jõnu wikerfaarit:

„Wikerkaar! Oled pärit kõrgeilt taewa- wõlwidelt, oled pärit nooruspäewade kris- tall-felgufest“ jne.

Sellele järgneb tõlge Wõst (sellest Wõst, kellele meie haridusminister riigi toetusraha annaks, sest et Soome walitus talle toetus- raha andis. Meie kirjaniikude juurusest ei olla aga haridusminifitriil aimu, sest mõni armustaja kiita neid, teine teha maha, mine jaa seal aru, mis nad on! Wist kõi üheb „lendawad jead.“) Sellele järgneb tõlge Mark Twainest. Siis Fridtjof Nanfeni elulugu, Soome muinasjutute ja lõpuks weel paar „oma tehtud“ luuletust ja mõles- tufi koolieast.

Juudub ees kalendaarium, siis oleks „Wikerfaari“ fiju täiesti õigel kohal.

Raubandus-tööstuse näitus.

Cesti tööstuse-raubanduse näitusele on ajuba niimõrd palju nõudmisi platide peale tulnud, et praegune plats kitaris juba tema laiendamise küsimus päevakorrale võetud. Näituse juhatus on samas astunud, et platši laiendamise eesmärgil „Mannamäe maagi“ rendile saada. Mäele ehitatav uus hoone eelneva jooks, ning seal leiaks veel ruumi nägusamatele paviljonidele. Viimaste ehitamise peale on suur hulk järeldarimisi ja pakkumisi töösturite ja ärimeeste poolt tulnud, mõned on isegi juba plaanidega esinemas; üks plaan on tuntut Dresdeni prof. projektöörilt ja Cesti suurema keemia- ja kosmeetikaainete vabrikilt poolt esitatud. Paviljonid otsest viimase nägus ja tähelepanu väärt saada. Sama on eelneva ehitamise peale järeldarimisi, juba enam, et näituse juhatus renditingimised eelneva ehitamise tahab o. ii. „Cesti Beton“ oma kätte võtta, ning mõistab sel alal mitmete Saksa ja Prantsuse äritega. Mõistatades lubavad ühendustööd kahe nägusa joosul ülesehitada. Igasuguste teadete ja plaanide pärimine näituse kohta siin. Kui ka mõljamalt on väga elav. Raubandus-tööstusministeeriumi algatusel korraldatav meie jõurikkamate tööstusettevõtete, nagu: põlvkivi, turba, laevahituse, vabrikute, mõõbli, keemia, tekstiil- jne. ettevõtete, ühiskondlike ühisajalikkudest hoonetest jne. ülesvõtteid valmistada ning näituse ajal kättesal Linna kinodes, kes endid ülesannavad, demonstrerida; sama pannakse sel ajal mitmed valgus-refleksi kohad tööl. Väljamaalastele ja huvitatutele, kes selleks soovivad, on võimalik, korraldada hupikaitseid näituse ettevõtetele. Sääraste huvikaitseid korraldamiseks ja organiseerimiseks on o. ii. „Cesti reisirühm“ (Witt tän. nr. 8), kes turistide ühingu kaudu töötavad, end ülesannavad ja näituse juhatuse nõusolekut avaldavad. Cesti reisirühm avab sadamas, raubateel ja mujal harubid, kus raha mahetatakse, igasuguseid teateid Cesti ja korraldava näituse üle antakse, reisirühma korraldajatele, saatjaid ja tööl saada jne. Näituseplatil on tal oma büroo eriti näitusele kättesalust.

Praegusel momendil on toimikonnal kuulutada kavasid, kuulutada mõrariise komisjonide, väljapanemise jaotuse jms. korralduse tööl käsil.

Saksa põlvkõrvaldajate ja riistade ajakirjad „Die Landmaschinen“ ja „Deutsche Arbeiter“ annavad 2.—11. septembril aruandena Cesti näituse ajaks eriti suurendatud näitusejumbri wälja. Nimetatud ajakirjad loovad näitusele ilma hinnata kataloogi.

Inglise leht „The Times“ on oma lugemisele teatanud, et Tallinna Cesti põlvkõrvaldajatele Tallinna Cesti näitus 2.—11. septembril i. a. ära peetakse.

Ka meil hakatakse refleksi tähtsust aru saama.

Siljuti peatuti Cesti tööstus - raubandus - lise näituse toimikonna koosolekul näituse nimetaja viimane lehekülje ärituulutuse alla wälja. Väljapanemine liidid enamasti - mife teel, millest kuni ärimisele oia mõtli ümber kolmeaastandunnistise kauplemise järele lüts näituse nimetaja viimane kllg 26.500 marga eest refleksi otstarbeks Tallinna kinnitustelli Põlaarise kätte.

Siin juures olgu tähendatud, et näituse nimetaja harilikult tähtsustust palju suurem ei tule.

Ametisse kinnitamine.

GR. Põlvkõrvaldajate maakorralduse peavalitsuse juhataja P. t. Toomas Einberg on ametisse kinnitatud.

Maksamapandub määrus.

GR. Määrus määratud lõameeste heaks määratud postmarkide müügi kohta on wabariigi walitsuse poolt kinnitatud.

Korralduse puudus.

Melle kirjutataks: Suhtus wälke oli olema rahukohtuniku juures diendada. Et iga surelik ei tarwita kõiki haragraafe ja nõudmisi teada, siis andsin oma kirjakele ära ilma tempelmargita. Dreili wälke mu kirja muile tagasi, üteldes et puudub 30 margaline tempelmarg. Palusin küll, kas ei saaks teatlikumalt tempel-

marki osta, ehk kui mitte, siis kas ei wõiks ma depostiidna 20 maria sisse maksta ja järgmisel päewal tempelmargi ära tuua, sest sel päewal ei oleks enam aega jattunud renteis wõi postkontoris käimiseks, kusi tempelmarge müüakse. Kuid palwet ei wõetud kuulda.

Kuulsi küll! Postkontoris, kus millegi jaoks tempelmarge ei nõuta, — seal neid müüakse; aga asutustes, kus iga kirjakele peale peab tempelmargi kleepima, seal neid saada ei ole.

Oleks wõga suu mastutulek lühtrahwale (adimokadid muidugi teawad margid waruks kasu wõtta), kui siia seatakse mõimalus tempelmarge osta ajutistes nagu rahukohtunikkude kantseleid, politsei jaoskonnad, wallawalitsused j. n. e. Sellega wõhenda- taks paljugi salamaarwa, kulu ja nürinat.

Itse esimest korda kohtus käia.

Üleskutsed.

Üleskutsed Turu Soome üliiikoolile raamatute annetamiseks.

Kui Tartu Cesti üliiikooli tegevusse astus, puudus ta raamatukogus nii Cesti kui ka Soome kirjanduse peasegud täiesti. Sellekohase kirjanduse tähtsust diel hinnates tulid mitmed Soome kirjutajad Tartu üliiikoolile omalt poolt appi ja annetasid ta raamatukogu jaoks hea hulga oma kirjatunud labusolewaid soomekeelseid raamatuid. Tänapäewal wõad esimene soomekeelne üliiikool Turus — Gelsingi üliiikool on tähelepanel — oma üfied teaduse jingritele. Juba on tööl asunud raamatukogu looma, ja selles suhtes ongi Soome publikum suurt ohwimeelsust üles näidanud, wale üliiikoolile rohkesti kirjandust annetades. Kuid Cesti kirjandus puudub wies üliiikoolis, ja üliiikooli oimeline jõud ei lüba korraga, kõike hankida. Ometi on eestikeelne ja ülepea Cesti kohta käiw kirjandus ütlemta tähtis Soome kultuurilise ühenduse loomiseks ja Cesti tuttawaks tegemiseks teisel pool lahta.

Tartu üliiikooli ringkonnad arwawad, et meil wõimalik on teaduslikult loomist tuleks teada, wabatahtliku Gesticse puutuwate raamatute kirjandust toime panna.

Raamatute kirjanduse korraldajaks on üliiikooli Soome-Cesti klubi, kelt allpool sellesabane lähem seletuskiri järgneb.

Ma kirjutajad loomivad, et seltskond sellele Soome-Cesti klubi etteotsale lah- testi wastu tuleks ja selle eest katusa haal kanda, et Cesti osakond Turu üliiikooli raamatukogus mõimalikult täieliseks ja püs- tamaks kujuneb.

Tartus, 10. III. 1922.

M. J. Eisen, Alex. Waldroff, A. Jögewer, S. Wiiper, S. Roppel, B. Böhl, Joh. Köpp, S. B. Rahamägi, J. Mägi, Siiri Wuots.

Tartu Soome-Cesti üliiikooli klubi, mille ülesandeks niistasti Cesti kutwustamine Soomes kui ka Soome kutwustamine Gestic, otustas ülemaltähendatud raamatute kirjanduse toimepanemise oma peale wõtta.

Küsimuse tuleb kõigepealt küt eesti- ja saksa keelele teaduslik kirjandus, mis Cesti wõi ühise wälki ajalugu, keelt, elu ja olu walgustawad, aga ka wanad albumid, pidu- wäljaanded, alalehed, kalendrid j. n. e. — peale selle muidugi weel uuem ja wanem Cesti kirjandus.

Kogutud kirjandus jaadetakse Turu üliiikoolile kätte tema anwamise päewaks.

Tänapäewal mainitagu siin järgmisel eesti kirjastajaid, kes Tartu üliiikooli jaoks on laaditud ühe eksemplari oma labus olewaid raamatuid: J. Kaarna, A. Reijermann, Cesti üliiikooli jelts (kohes eksemplaris), Raatmann, „Loobus“, „Noor Cesti“, „Dob- mees“, J. Woompuri, Pärnu muinajuur- jelts, „Rõstimes“, G. Kõht, „Rahwaili- pool“, M. Lammert, Tartu ülii. j. o. loodu- lewrijate jelts, „Agronom“, S. Keefe ja „Kool“.

Nii on kogutud juba kunnis kogu praegu müügil olewat uuemat Cesti kirjandust. Ometi ei sinida see oma juhuslikkuse tõttu weel anda mingisugust ülewaadet Cesti kir- landuse arendust aga praegu seiski kõrgusest. Neerantsi wanemate, mitte enam müügil olewate raamatute puudumine jääb parata- matuks, kui mitte laiemate hulkade poolt appi ei tulda. Nii puuduwad täiesti: Kreutzwald, L. Koidula, A. Grenz- stein, W. Reiman, J. Bergman, Anna Seama, Jakob Riim, Jakob Lamm, S. C. Cesti, Johan Riim, A. Ri- berg, S. Oja j. t. Ka uuema aja kirjandusest

puuduwad täiesti: Ed. Wilde, G. Peterfon, J. Rintrop, M. Metjanur, A. Lammfau- re, G. Suits, W. Rida, M. Uuder j. t.

Kiranduse pühade paheajal sõidab selle sihiga üliiikooli Cesti maadonna linnadesse. Kuna aga korjajaid siiski igale poole ei jat- ku, palutakse annetajaid mõimalikult oma annetused ise lahkesti ära tuua Soome laa- konda, Tallinnas, Runne tänaw 18.

Soome-Cesti üliiikooli klubi nimel

S. Mora (esimees).

A. Anni (kirjatoimetaja).

Üleskutsed funktsionäristega kätsete tegemiseks.

Cesti põlvkõrvaldajate elab praegusel ajal ras- keid päewi üle. Wõistlus põlvkõrvaldajate alal läheb ülmaturul järjesti terawamaks, — pealepoole jääwad need, kes põlvkõrvaldajate te- duse ja tehnika wiimase sõna korwituksle wõ- towad. Ka Cesti põlvkõrvaldajate peab nimeta- tud täienduste poole pöörduma, kui ennast wäljamaa wäljaga üleskutsuda ei taha lasta. Maad rohkem harida, rohkem wõetada ja — rohkem lahti saada, — see olgu meie ees- märk!

Et põlvkõrvaldajad laudasõnnikut tarwilises külluses ei jattu, sellepärast tuleb elawat tä- helepanu abijõnnikut, j. o. funktsionäriste- nele peale pöörata. Et funktsionäriste mõju paljudele põlvkõrvaldajatele weel tundmata on, sellepärast on Tallinna Cesti põlvkõrvaldajate- jelts, Põhja Cesti põlvkõrvaldajate kettelts ja Tallinna Cesti majandusühisus otustanud nendega tegelikkude põlvkõrvaldajate kettel näit- liska wõrdluskatsete korraldada.

Katsete otstarbe oleks äranäidata kaali- soola, wõawiljapuu ammoniakki ja meie seni- ni tundmata Norra salpeetri mõju wäljasa- ni peale, laadud tagajärge üksteisega wõr- reldeks ja mis weel suurema tähtsusega on — täielikumale selgusele jõuda, kuidas ja kui- palju wõib kodumaalt saadaw wäetisaine Cesti fosforiit wäljamaalt siia teadawale su- wertsuadabi aset täita ja misuguste taga- järgedega.

Katsete on ettenähtud 40 tegelikult põlv- kõrvaldajate juures.

Wäetisaine antakse kätsete tegijatele ilma hinnata. Rohkesti ühtlused ja ärid on selleks lubanud wäetisaineid anda, kui sellest ei peaks jattuma, siis tasunad wäetis- aine hinda kätsete korraldajad kettid.

Et põlvkõrvaldajate lähemal kuul algust teha, wõhegeg kuulub kibeidasti korralda- mifeks ära, sellepärast teatagu iga ebasipiid- ja põlvkõrvaldajate, kes kätsete tegemisele töölse joowib hakata, sellest Tallinna Cesti põlv- kõrvaldajate jeltsi Tallinnas, Runne tän. 20.

Tarwilikud juhatuskirjad jaadetakse kat- sete tegijatele trükitult kätte.

Katseasjanduses enam wilunud põlv- kõrvaldajate, kes raskemate ülesannetega wal- mis saapad, on joowitaw põlvkõrvaldajate- riimis wäljatõotatud kawa järele, mis „Põlv- kõrvaldajate“ nr. 5, 1922. a. awaldatud on, põlv- kätsete tegemisele ajada.

Kätsete korraldajad:

Tallinna Cesti põlvkõrvaldajate jelts.

Põhja Cesti põlvkõrvaldajate kettelts.

Tallinna Cesti majandusühisus.

Üleskutsed demobiliseeritud sõjawäelaste kongressi kottututumiseks.

Kettjuhatusle otjuse põhjal 17. woebrua- rist i. a. kuttutakse 2. ülemaline Cesti de- mobiliseeritud sõjawäelaste kongress 7. ja 8. maiks i. a. Tartusse kottu, millest palu- me osakondi oma asemikude kaudu oia wõ- ta, armates iga 100 liitme kohta kaks esitaja, ja iga üle 110 liitme kohta kaks esitajat. Osakonnad, kus alla tähendatud arwu liit- meid, laadawad ühe hääleõiguslikke esitaja ja joowikorraal ühe sõjawäelaste juhatusle liit- me informatsiooni otstarbel. Esitajate wali- mine peab lühidina peakoosoleku poolt ja wali- tud peawad warustatud olema selleko- haste tunnistustega, mis wäljaantud osako- na juhatusle poolt ja kus peab ka aratähend- tud olema osakonna liitete arw 1. jaanuaril 1922. a.

Siendus: Liidu põhikirja §§ 23—28. Niiama palume osakondi ligiõlewat kongres- si päewakorda üfikaaljalist lübarutada ja wastawad otjused teha, millest aratirjad küt- ge hiljem 2. maiks i. a. palume kettjuhatusle jatta.

Arwesse wõttes kongressi päewakorras olewaid tähtsaid küsimusi, palume tungiwalt kongressi liiklusele ja asjalikkude suht. kong- ressil asjatundjaid mehi osakonna asemik- kubeks kottida, kes täiesti liidu ja riigi hu- wides walivad töötama.

Märkus: Kongressi laadituse kottutule- ku kott antakse hiljem kongressi korraldama- toimikonna poolt teada. Kongressi juhatus

on kawatsetud wõlida 7 liitmeline, mandaat- komisjon 3 liitmeline ja rebaftisioontom- misjon 5 liitmeline. Siit, kes joowiwad kongressil mõnesugustes küsimustes referaa- tudega esineda, palutakse aine kawa küt- ge hiljem 25 aprilliks i. a. kettjuhatusle ühes aadressiga teatada.

Lisa: Kongressi päewakord.

Kettjuh. esim. S. Karetei.

Seftret. K. Pahl.

Kongressi päewakord 7. ja 8. mail 1922. a. algus kell 9 hommikul.

1. päew.

1) Kongressi awamine ja juhataja wa- limine. 2) Mandaatkomisjoni walimine. 3) Nõukogu tegevuse aruanne. 4) Kettjuha- tuse tegevuse aruanne. 5) Komisjoni kom- misjoni aruanne. 6) Aruanded kohtadelt. 7) Wäetisimise ja afimifud. 8) Kohtade küsimus.

2. päew.

9) Säärastada küsimus. 10) Mutaju kü- simus. 11) Siidu edaspidised ülesanded: a) organiseerimine, b) kultuur- ja d) majan- dualikud küsimused. 12) Viikmemaafu ja kettjuhatusle minewate % kindlaks määra- mine. 13) Kettjuhatusle eelarwe 1922. a. peale. 14) Kettjuhatusle ahwapaiga küsimus. 15) Walimised (kettjuhatus, nõukogu ja komisjoni komisjon). 16) Kongressil üles- wõetud küsimused.

Järeldused: Kongressisje puutu- mates küsimustes annab seletusi igal kolma- päewal 1/5—1/3 d. Kettjuhatusle seftretäär.

—ooo—

Karskus-töö alati.

Karskus-töökoosoleku tööstistele

Korraldab Cesti karskus-tööstistele kettitoim- kond täna õhtul „Wahwajas“ kell 7 õht. Kõ- nelewad Riigikogu liikmed W. Ernits ja E. Kõgu. Odakate hupitawad walelusi kommunistlikke ja mittekommunistlikke karskuste wale.

Karskusloeng sõduritele

on täna õhtul kell 7 „Sõdurite kodus“. Kõ- neleb Cesti karskus-tööstistele kettitoimikonna lii- ge stud. mod. Jaan Rosental.

—ooo—

Teater ja muusika.

„Estonia“ teater.

Täna kettjuhatusle, 19. aprillil „Wale- ni pulm“. Soome „Stambuli roos“.

Dramateater.

Reedel, 21. ktt. Wra Waul Pinna tuln- õhtuks: R. Woski 3-waatusine draama „Napoleon Bonaparte“ (Wae victis). La- wustus kui ka peasoja Wra P. Pinna kates.

Profesoor Lemba kontsert.

Endise Peterburi ja Tallinna konjertwa- tooriumi profesoor M. Lemba kontsert on „Estonia“ kontsertkallis täna. M. Lemba iditis Soomeit, kus tema katesolewal aastal üheks esimejeks õpetajeks Gelsingi muusika- instituutis oli. Peale selle, wõttis tema agaralt oia Soome pealinna kontsertidest ülesastudes 5 kanmermuusika õhtuis, kus tema poolt rida tähtsamaid töid ettefandud sai. Toome mõned wäljanditid Soome aja- kirjandusest:

„Sufonditadabladet“ alla kirjutades tema wäljapanimad talenti kui kompositorit ja tema hästi wäljaarenenud tehnikat, nimetab M. Lemba üheks silmapaisnamaks pianis- tika, kelle suurepäraliselt wäljatõotatud teh- nika on ühenduses muusikalistelt wärske ja mehefiku interpreteerimisega.

„Svenska Tidningen“ nimetab M. Lem- bat üheks paremaks meeleaja pianistikse, kes ühes jõuga, täielikuma tehnikaga, suudab aärmiselt terwet ja paenduwat kiili effle- tuua, wäljaspool igasugusi kunstiliste effe- tude otjimist.

Waatamata edu peale Soomemaal, kujuk- teda siiski kodumaale, et siin oma muusika- list tegemust jattada.

Kontsertbüroo.

—ooo—

Kurkid.

GR. Riias, 15. apr. Wta. Kurid. Raekterling 1147, dollar 259.75, Prantsuse frant 24.00, Rootsi kroon 67.75, Norra fr. 48.25, Daani kroon 55.50, Hollandi gulden 98.50, Saksa riigimark 0.88, Soome mark 5.78, Cesti mark 0.75, Woola mark 0.08, Ašheho-Slonaffia kroon 5.33, 10 fultbrubla 1250, Belgia frant 22.25, fultfrant 50.00.

—ooo—

Wastutaw toimikata: Joh. Wili.

Wäljaandja Wäljajut „Teataja“.

Cesti tööstus-kaubandusline näitus 1922

peetakse ära Tallinnas, Runne nül. näituselplatstil 10.—19. juunini k. a.

Näitusel on järgmised jaostonnad:

- 1) Sõumasinad,
- 2) Põllutööstusmasinad,
- 3) Westid,
- 4) Ehitusmaterjal ja tööstus,
- 5) Puit- ja mööblitööstus,
- 6) Raud, pleki ja lüüfepa tööstus,
- 7) Raudvõrk ja turvatööstus,
- 8) Savi, keraamika ja klaasitööstus,
- 9) Nahk, kingsepa ja sadulsepa tööstus,
- 10) Tekstiilitööstus kaasa arvatud koid, nõõrid, võrgud ja linaketrus),
- 11) Määrirandus ja statistika,

- 12) Meriofakond: a) Laevaehtus, b) Merikaubandus, c) Kalasajandus,
- 13) Põllumisabinõud,
- 14) Keemiatööstus (kosmeetika, farma-
kia, värvid, sebid, küünlad),
- 15) Paberi ja raamatutööstuse tööst.,
- 16) Kudumise, tetramise ja riide
värvmise tööstus,
- 17) Näitepatööstus, galanterie ja
pubutauup,
- 18) Trüki(graafika) ja päevapilditööst.,
- 19) Optika, kulla ja kellasepa tööst.,
- 20) Elektri tööstus,

- 21) Muusika riistade tööstus,
- 22) Rahvaharidus ja lastematus,
- 23) Jaht, sport, teravishoid ja mänguasj.,
- 24) Soidu, maitse ja joogiained,
- 25) Piimaajandus,
- 26) Kartulitööstus,
- 27) Wilditööstus,
- 28) Sarte, linn ja harjatööstus,
- 29) Korti ja punumise tööstus,
- 30) Reflaam-filmi- ja plakaaditööst.,
- 31) Tubala, paberosi ja tuletiku
tööstus,
- 32) Töörüstid,
- 33) Kaubaproovid.

Wäljamaalaste wäljapanetud ja kaubad.

Näituselburoo asub ajutiselt W. Wiru n. 12.

Tamsalu lubjapabrik

„D. J. Limberg“ Tamsalus

teatab sellega oma andatud kaubatarvitajatele,
et ta oma lubja aiunumärgisega Tallinnas firmale

Markel M. Matarow, Tallinnas

Narwa mnt. 27, Rõntr. 138, üle annub on.

— Sellega teatan, et mina lubjapabrik —

„D. J. Limberg“ — Tamsalus

lubja aiunumärgi Tallinnas oma kätte olen võtnud.

Markel M. Matarow, Tallinnas

Narwa maan. nr. 27. Rõntr. nr. 138.

Wicu Pant,

Natweres, Satal nül. nr. 17; telefon 109.

Wõtab raha hoiule, jookswale arwele ja tähtaja peale,
maksab 5—7% aastas. Annab laenuid mitmesugusel lu-
jul ja kindlustusel, toimetab raha edasijaatmisi teistes-
linnadesse ja ka wäljamaale. — Ostab ja müüb wälis-
waluutat ja tšheffe.

Põhja Kinnitusselt Agentuur:

Kinnitab tuleõnnetuste vastu liikumata ja liikumat wä-
randust. — Teatab oma aktsionäridele, et peatoosoleku
otfufe põhjal 1. aprillist f. a., maksab 1921. aasta eest
aktsia pealt 37 marka 50 penni diwidendi. Suhatn.

Estoonia teater

Rechnädalal, 19. aprillil

Waleni pulm.

Ludwig Ganghoferi ja Marco
Prociñeri draama 4 w.

Rechnädalal, 20. aprillil

Stambuli roos

Leo Falli operett 3 w.

Algus kell pool 8 õhtul.

Dramateater

Reedel, 21. aprillil

**Sra Paul Pinna
tulu õhtu**

**„Napoleon
Bonaparte“**

(Vae victis).

A. Bosfi 3 waatusline draama

Algus kell 8 õhtul.

Pühapäeval 23. aprillil

Lasteendusel.

**Miks kewad
tulema pidi.**

Laste muinasjutt kolmes waat.
Therese Lehmann — Haupti jä-
relle S. Anta.

Algus kell 8 päewal.

Päälühendite eelmüüki iga päew
kella 11—1 e. l. ja 6—8 õhtul
Draamateatri kaassas.

Estoonia kontsertsaal

Rechnädalal, 19. aprillil

Prof. A. Lemba

**klaweri-
=õhtu=**

Ceska wa:

1. Bach-Lautig. Locata e fuga.
2. Beethoven. Sonata op. 101.
3. Chopin. a) Nocturne nr. 17.
b) Scherzo nr. 3.

4. Schumann a) Des Abends.
b) Locata.
5. Kladow. a) Preludes d-moll,
b-moll.

- b) Balise fis-moll.
6. Glasunow. a) Prelude Des-
bur

- b) Canotte.
7. Wagner-Riszt. Joidens Pie-
bestod.

8. Riszt. Etude nr. 10 f-moll.

Algus kell pool 8 õhtul.

Päälühend 50—300 margani

eelmüügil teatri kaassas.

Arasõidu pärast haigete
vastuwõtmist ei ole.

Dr. Akel.

Dr. Artur Tamm

Ette- ja suguhäigused.
Rastumõtmis-
igapäew kella 4—1/20 pr.

Jaani tänaval nr. 6, krt. 3.
(Krebit panga majas).

Rõntr. 14—18.

Kütteenete Reklamiteer Eikmid-er. Komm.
müüb awalikul juuõnõnõl enampakumise teel esmas-
päew, 24. aprillil f. a. kell 12 päewal, Kütteenete Rekl-
tomitee ruumides, Tallinnas, Meripuiestee nr. 15

luuse- ja määnapalgid

järgmistes lohtades:

Megwiidu jaamas	735	palgi
Lehtse jaamas	216	"
Musta pooljaamas	84	"
Tamsalu jaamas	1275	"
Wägewa jaamas	12	"
Riltsi jaamas	289	"
Jögewa jaamas	13	"
Kalle jaamas	340	"
Tapa jaamas	751	"
Pedja jaamas	47	"
Wõju randas	4224	"
Wõru-Pedasepa-		

Laupäeval 893 jooksw. jülda puid

Enampakumistest osawõtjail tuleb enne pakumist
10 protfenti pakumise algushinnast kindlustuseks jisse
maksata.

Lähemaid teateid ja tingimisi saab teada Küttee-
ainete Reklamiteest ja lohtade pealt.

Belgia F. N. Original

Brauningud,

jahipildid ja padrunid on kohale jõudnud.

S. Freybach Niguliste tän. 11. Rõntr. 15—30.

Wigala linawabrik

ostab

põllukuiwa lina

igafugusel määrat. Lina peab olema leotud eht jälle
leotamata põkul pleegitud. Ostetakse ka haritud linn.
Wabrikuvalitsus.

Olen saanud suure saade-
tuse mitmed paremad felt-
id automaatpüstolid ja
rewolwerid fl. 6,35 ja 7,65.
Padruni tongid, tongi tõmma-
jad, rohumõõdud, laetud padru-
nid fl. 16 ja 12, puhastamise
sepid, seljatõid, püssikõid, jaht
noad, 2 elot õli, mis weeljaapa
määrimiseks kõige parem on jne.
Sinnad mõõdukad.

Püssikauplus

Meer. Postup.

Pittjals nr. 6, Tallinnas.

Said laugele kottulastid kase-
ja kolmeraudseid jahipüsse a lati
suures wäljawaatus saadawal,
nende hulgas ka üks kaheraudne
fl. 10, mis luige ja hane jaht
jooks kõige lohtsem.

Kultuurakeeltest

meile kõige kasulik, tar-
wikum ja kättejaadawam.

Kes joowimad keelt täiesti
kättejaada, nelle on

Saksa keel lühendpõhimõtte.

Dr. Rosenthal — Ameerika
õpetus — wõõraste keelte
jooks. Sünd 100 marka.

Lühiteise ajaga igapäewafets
tawitufets annab.

Saksa keele kirjõpetaja.

Walitud loqu igapäewafets
fõnu ja lauseid. S. 30 m. eht

**Rõnõnemised Eesti, Saksa,
Soomekeelele.** Sünd 50 m.

Saada raamatukauplustest.
Ladu: Bloompuu kauplus,
Tallinn. 1143

Kaubamaja

M. K. Malkov & Ko.

(end. laialt tuntud Peeter-
buri Eesti äri)

S. Prokusmāgi nr. 2

joowitab mõõdukate hindadega
puhtalt ja korralikult walmis-
tatud piima produkte omast ja
paremaid kodumaa meiereidest;
eriti — kõrgewäärtsuht

haput koort ja wärsket lohupiima

juuremal ja wõhemal mõõduk;
paremate wabrikute wõrsti- ja
singitaupu, kilu, sprotte, kon-
terwe j. n. e.